Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 23 (7. 412) 1991 йил 1 февраль, жума

Нархи 8 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БИЛАН МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ КОМИССИЯСИНИНГ ҚЎШМА ПЛЕНУМИ

КПСС Марказий Комитети билан Марказий назорат комиссиясининг қўшма пленуми 31 январь куни Москвада иш бошлади. Пленумда ҳозирги пайтнинг долзарб жиҳатлари, шунингдек ички сиёсий турмушга оид бир қанча масалалар муҳокама қилинмоқда.

Пленум ишида иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетларининг, жумҳурият, ўлка, вилоят ва округ партия комитетларининг биринчи котиблари, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетларининг иккинчи котиблари ва Марказий назорат комиссияларининг раислари, ҳарбий округларнинг қўмондонлари ва сиёсий бошқармаларнинг бошлиқлари, КПССдан сайланган ва партия марказий сайлов органлари таркибига кирмаган СССР халқ депутатлари қатнашмоқдалар.

Қўшма пленумни КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев очди.

(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорлари — ҳаётга!

БЕҲУДА КЕТМАГАН ВАҚТ

Қарама қаршиликларга тўла мураккаб ҳозирги жараёнда «Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги, маънавий янгиланиш, ижтимоий адолат ва аҳолининг муносиб турмуш шароити учун» Ҳаракат дастури халқимиз фаровонлигини ошириш йўлларини белгилаб берувчи муҳим тарихий ҳужжатдир.

Ўзбекистон жумҳурияти, унинг Коммунистик партиясининг мустақиллиги томон яна бир дадил қадам қўйилди. Яъни Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди партиямизнинг ўз Ҳаракат дастури ва Уставини қабул қилди. Съездгача жойларда, партия ташкилотларида бу масала юзасидан фикрлар алмашинди, таклифлар тўпланди, мулоҳазалар айтилди. Жумҳурият коммунистларининг анжуманидан кейин эса олдинда қабул қилинган ҳужжатларга муносабат билдириш давом этмоқда. Ўтаётган партия йиғилишларининг мавзуси бир нарсага — тасдиқланган Устав ва Дастурнинг моҳиятини тушуниб етишга қаратилган. Бу ерда энди асосий масъулият бошланғич партия ташкилотларининг котиблари зиммасига тушади. Уларнинг тушунтиришлари, фикрлашларига қараб ўша ташкилот коммунистлари асосий хулосани чиқарадилар. Улар ўз устиларида қандай иш олиб боришлари керак. Илгаригидек адабиётлар ёки матбуот нашрларини ўқиш билан кифояланса бўладими! Котибларни ташвишлантираётган бу масалада ноҳия партия қўмитаси ёрдамга чиқди. Киров ноҳиясида котибларга яна бир марта амалда кўмаклашишга киришилди.

— Жумҳуриятимиз аҳли иқтисодий ва сиёсий томондан оғир жараённи бошдан ўтказаётгани ҳеч кимга сир эмас,— дейди котибларнинг дастлабки семинарида сўзга чиққан Киров ноҳияси партия қўмитасининг иккинчи котиби Ю. Б. Каринов. — Бу ишларнинг бошида турувчи мукаммал дастуриламал керак эди. Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди иккинчи босқичи қабул қилган дастур шундай бўлишида ҳал қилувчи ролни ўйнайди. Зеро, унда барча коммунистларнинг, партиясизларнинг асосий таклифлари ўз аксини топди...

Котиб семинар қатнашчилари олдида ўз фикрлари билан узоқ ўртоқлашди. Уларнинг ҳам мулоҳазали чиқишлари тингланди. Маслаҳатли тўй тарқамас деганларидек семинар қуруқ гап бўлиб қолмаслиги учун бажарадиган ишлар дастурини ишлаб чиқдилар. Дастур партия ташкилотлари олдига тўртта вазифани асосий қилиб қўяди. Яъни партиянинг ижтимоий-иқтисодий сиёсати, ноҳия ҳаётида ғоявий-сиёсий қарашлар, демократияни кенг қарор топтириш ва ташкилий партиявий фаолиятни чуқурлаштириш.

Бунинг ўзи эмас, бу нарсалар олдингидек қоғозларда муҳрланиб қолмасдан ҳаётда ўз аксини топиши лозимлиги семинарда қайта-қайта такрорланди. Бунинг учун ҳар бир ташкилот ўзининг маълум бир иш йўналишига эга бўлиши керак.

КПСС XXVIII съезди тасдиқлаган Устав жумлаларидаги баъзи умумийликлари туфайли ҳам Ўзбекистон Компартияси ҳаётида аниқликни талаб қиларди. Жумҳурият коммунистларининг XXII съездида бу нарсага эришилди. Котиблар эътиборини қаратган яна бир нарса шундан иборат бўлдики, муҳокама пайтида тўғри хулосага келиш лозим. Негаки, кеммунистлар орасида жумҳурият Коммунистик партияси ўзининг алоҳида бундай ҳужжатларини тасдиқлар экан, КПССдан чиқиб кетиш ёки ўзга жумҳуриятлар билан тенгликда бормасликка йўл очибди, деган нотўғри фикрловчилар афсуски учраб турибди. Бунинг нотўғрилиги съезд қабул қилган ҳужжатда «Ўзбекистон Компартияси КПСС составига киради.., Ўзбекистон Компартиясининг аъзоси бир йўла КПСС аъзоси ҳисобланади, ягона партия ҳужжатига эга бўлади» дейилишининг ўзи кифоядир.

Талабчанлик ва масъулият ҳар бир партия аъзоси учун ягона асосий талаб қилиб қўйилмас экан, қарорлар қарорлигича қолиб кетиши аниқ. Ўзбекистон Компартиясининг Уставида бу нарсага алоҳида урғу берилганини барча коммунистлар ёдда тутишлари шарт.

Шунингдек, съезд белгилаган муҳим нуқталардан бири партия ташкилотларининг молиявий хўжалик фаолияти бўлди. Аъзолик бадалининг 50 фоизи бошланғич партия ташкилотларининг зарурати учун қолдирилиши белгиланди. Қолган қисми эса ноҳия партия ташкилоти котиблари кенгаши ва молия комиссияси томонидан назоратга олиниб, тақсимланиб борилиши айтилади.

Семинар иши ўзининг амалий тадбирлар режаси билан олдингиларидан кескин фарқ қилар эди. Котиблар, айниқса энди иш бошлаган ёш раҳбар-коммунистлар учун бугунгидек йиғилиш катта аҳамияти билан ажралиб турарди. Хуллас, Киров ноҳия партия қўмитасига тўплангангланлар бу сафар бежиз вақтимиз кетди, деган фикрдан йироқда эдилар.

Ф. ҒУЛОМОВА.

Улуғ мутафаккир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига ҳамма жойда муносиб тайёргарлик кўрилмоқда. Шаҳримиздаги офсет босма фабрикаси жамоаси ҳам бу хайрли ишдан четда қолмаяпти. Бу ерда устоз шоирнинг юбилейига бағишлаб чизилган турли плакат нусхалари кўплаб босиб чиқарилмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг техник мусаввири Тошпўлат Тўхтаев янги босмадан чиқарилган плакатни кўздан кечирмоқда.

Т. Каримов сурати.

ДАСТУРХОНДАГИ РИЗҚИМИЗ

Суратли лавҳа

Нон—бебаҳо бойлигимиз

ҲАР гал нон деганда, кўз олдимда бепоён буғдойзор — дала намоён бўлади. Бўлиқ бошоқлар, ўрим, катта хирмон, йирик буғдой доналари. Булар гапиришгагина осон. Аслида далага сочилган буғдой нонга айлангунга қадар бўладиган машаққатлар фақат мана шу олийжаноб ишга бел боғлаган кишиларгагина маълум.

Ҳар гал нон деганда, нуроний оталаримизнинг оғирчилик йилларида бир бурда нонга зор бўлганлар қисмати ҳақидаги ҳикояларини эслайман.

Ҳар гал нон деганда, ширин уйқудан воз кечиб, эл дастурхони файзини ўйлаб ҳароратнинг зўридан тирсиллаб ёрилиб кетай деб турган тандир ёнида қўл-бети куйиб нон ёпаётган нонвойлар кўз олдимга келади.

Энди бир тасаввур қилиб кўринг-а, айтайлик, эрталаб нон дўконингизга нон келмай қолди. Борди-ю, бу ҳол икки-уч кун давом этсачи? Бутун ёруғ жаҳонингиз қоронғу бўлиб кетиши аниқ. Нон ва нонвойлар қадрини шундай кезда тушунасиз. «Нон шаҳри» деб аталмиш Тошкентимиз аҳолиси учун бир кунда 425 тоннагача 50 турдан ортиқ нон маҳсулотлари етказиб бераётган марду майдонларнинг саховатли меҳнатларига тасаннолар ўқийсиз.

Тошкент нон саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори О. Отаев шундай шарҳлайди:

— Ҳозирги кунларда янада унумлироқ ишлашимизга тўғри келяпти. Шуни ҳисобга олиб, шаҳримиздаги мавжуд олтита нон заводи ҳамда тўртта кичик нон ёпиш корхоналарининг мунтазам ишлашини таъминлаяпмиз. Биз фақат савдо тармоқлари томонидан қабул қилинган буюртмаларни бажарибгина қолмай, балки уларга белгиланганидан кўпроқ миқдорда маҳсулотлар етказиб бераяпмиз. Бугун ҳамшаҳарларимизга комил ишонч билан шуни айтмоқчиманки, бизда нон маҳсулотлари ҳамиша сероб бўлган ва бундан кейин ҳам шундай маъмурчилик бўлади. Ўзларингиз ишонч ҳосил қилиш учун бирлашмамизнинг хоҳлаган корхонасига бориб у ердаги заҳматкашларимиз билан суҳбатлашишингиз мумкин. Балки шунда сўзларимизга амин бўласиз.

Шу гап баҳона Тахтапулдаги 5-нон заводига йўл олдик. Корхонанинг келажаги порлоқ. У 1988 йили мустақил нон заводига айлантирилди. Келажакда у олий нав ҳамда миллий нон маҳсулотлари тайёрлашга ихтисослаштирилади. Бу ерда ўрнатилаётган қўшимча иссиқлик қуввати ишга туширилиши билан корхона яна 6 тонна оқ нон тайёрлаш имкониятига эга бўлади. Ана шунда завод кунига биргина седанали патир туридаги маҳсулотлардан 20 тоннасини нон дўконларига чиқаради. Корхонанинг навбатдаги иссиқлик қурилмасида тиклаш ишлари ниҳоясига етгач у бир кунда режага қўшимча 14 тонна олий навли нон маҳсулотлари тайёрлайдиган бўлади.

Заводнинг нон ёпиш цехидамиз. Улкан печлар гуриллаб ишлаб турибди. Улардан чиқаётган ҳароратнинг баландлигидан нонвойлар енгил кийимларда ҳам терлаб пишишади. Ташқарида қишу, бу ерда ёз. Шундай катта печлар бир кишига бўйсунаётганига ҳайрон қоласан. Гўё бу тилсимот техникалар бутун изминги ўзига хизмат қилаётган инсон ихтиёрига топшириб қўйгандек. Унинг ҳар бир хатти-ҳаракатига риоя қилади, бўйсунади.

Мана, нонвой Файзулла Иноғомов печлардан бирининг қопқоғини очиб юборди. Бир зумда ҳаммаёқни димоқларни қитиқловчи ёқимли ҳид тутиб кетди. Печь таглигига териб қўйилган патир нонлар лолақизғалдоқдек тобланади. Нонвой улардан бирини олиб бизга тутди.

— Марҳамат, мазасини тотиб кўринглар.

Бир тишламини оғзимизга солдик. Худди қўлбола тандирда ёпилган ноннинг ўзгинаси.

— Корхонамизда 240 киши меҳнат қилади. Улар ёрдамида бир кунда 60 тонна нон маҳсулотларини ишлаб чиқарамиз, — дейди завод директори Зуҳриддин Эрматов.

Дарвоқе, унинг бу лавозимга тайинланганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Унгача корхонага жуда кўп бошлиқлар келиб-кетишди. Лекин очиғи улар жамоа билан тил топиша олишмади, ишни йўлга қўйиша олишмади. Ниҳоят корхона аҳлининг тоқати тоқ бўлди. «Қачонгача бошлиқлар четдан тайинланади. Нега ўзимиздан сайланмайди улар» деган талаблар қўйилди. Шундан кейин чорак асрдан бери шу корхонада ишлаб, эл оғзига тушган Зуҳриддин Эрматовнинг номзоди директорликка кўрсатилди. Ҳамма бу таклифни бир овоздан маъқуллади.

Янги директор ишни меҳнат интизомини йўлга қўйишдан бошлади.

— Бизда ҳар бир кишининг ўз ўрни бор, — дейди у. — Агар бирор сабаб билан у ишга келмай қолса ўша ўрин бўшаб қолади. Бу демак ишлаб чиқаришга салбий таъсир кўрсатади, деган сўздир.

Ишлаб чиқаришга янги техникаларни жорий этиш масаласига ҳам алоҳида эътибор берилди. Германия ва Чехословакиядан келтирилган қурилмалар цехлардан ўрин олди. Аниқ тезлик ва юқори ҳарорат билан ишловчи бу конвейерлар нонвойлар меҳнатини енгиллатиш билан бирга маҳсулот ҳажми ва сифатини ҳам оширди. Цехлардаги ярим автомат тандирлар созланди. Олий навли нон ишлаб чиқариш цехига эса учта янги тандир ўрнатилди. Ушбу цех ҳозирда қайта таъмирланмоқда. Ишлар тугагач цехдан яна тўртта тандир ўрин олади. Ана шунда бу ерда кунига режага қўшимча яна 14 тонна нон маҳсулотлари тайёрлаш имконияти туғилади.

Ўтган йил жамоа учун унумли бўлди. Корхонанинг оби нон тайёрлаш цехи ишчилари «Ташкентхлеб» бирлашмасига қарашли корхоналарнинг оби нон цехлари меҳнат аҳли ўртасидаги мусобақада ғолиб чиқиб белгиланган пул мукофоти ва фахрий ёрлиқни олишга муваффақ бўлдилар.

М. КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: завод тажрибахонаси ходими, катта технолог Мая Асманова маҳсулот сифатини аниқламоқда; нонвой Файзулла Иноғомов тайёр нонларни тандирдан узяпти; нон ясовчилар Насиба Нозирбекова ва Муборак Шодмоновалар иш устида.

Х. Мирзакаримов суратлари.

• Янгиликлар,
• Воқеалар

Жажжилар маскани

КУНИ-КЕЧА ҚОРАТОШ ДАҲАСИДА 140 ЎРИНГА МЎЛЖАЛЛАНГАН БОЛАЛАР БОҒЧАСИНИ ҚУРИШ ИШЛАРИ БОШЛАНДИ.

Умумий қиймати 455 минг сўм турадиган бу болалар масканини Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли 12-трест 49-қурилиш бошқармасининг Ўткир Орипов бошлиқ бригадаси азамат бинокорлари қурмоқдалар. Улар шу боғчада 449 минг сўмлик қурилиш-тиклаш ишларини бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Қурувчилар мазкур жажжилар масканини шу йилнинг ёз ойларида топшириш ниятидадирлар.

Ғ. ЮСУПОВ.

«Орзу» ҳиммати

ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАР УЙЛАРИ ВА МАКТАБ-ИНТЕРНАТЛАРИ ТАРБИЯЛАНУВЧИЛАРИ УЮШМАСИ ЎЗ ҚАРАМОҒИДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА МОДДИЙ ЁРДАМ КЎРСАТИШ МАҚСАДИДА ҚАТОР ХЎЖАЛИКЛАРНИ ТУЗДИ.

Эндиликда унинг ихтиёрида хўжалик ҳисобида ишлайдиган ўнга яқин корхоналар фаолият кўрсатмоқда.

Болаларнинг яхши дам олишларини таъминлаш йўлида ҳам яхши тадбирлар кўрилди. Тошкент шаҳрида очилган «Орзу» фирмаси болалар уйлари ва мактаб-интернатлари тарбияланувчиларининг кўнгилдагидек ҳордиқ чиқаришлари билан бевосита шуғулланади.

Шунингдек, қишлоқ хўжалигига ихтисослашган хўжалик ҳисобидаги корхонани ташкил этиш ҳам кўзда тутилди.

А. АКБАРОВ.

ТОШКЕНТДА ЕР СИЛКИНДИ

«Тошкент» сейсмостанциясининг хабар қилишича, 1 февраль маҳаллий вақт билан соат 5 дан 4 минут ўтганда Тошкентда 4-5 балл куч билан ер силкинди. Зилзила маркази Тошкентдан 590 километр узоқликда, Афғонистон ҳудудидадир. Ер силкиниши Наманган, Фарғона ва Самарқандда 5 баллга яқин, Душанбе ва Қаршида 6 балл атрофида бўлди.

Акс садо

ШАРИАТНИНГ БЕШ ШАРТИ

Чилонзор ноҳиясидаги «Новза» масжидининг имом-хатиби Исмоил эшон ўғли ҳожи Омонуллахон домла билан куни-кеча «Совет Ўзбекистони»да чоп этилган «Ислом партияси»ни тузиш кимга ва нима учун керак бўлиб қолди?» мақоласи хусусида суҳбатлашдик.

— Домла ҳазратлари, ҳаммамизга маълумки, сўнгги пайтларда виждон эркинлигига амал қилиняпти. Диний адабиётлар чоп этиляпти, масжидлар қурилмоқда. Насиб этса бундан буён ҳам кўп савоб ишлар қилинар. Сиздан «Ислом партияси»ни тузиш ҳақидаги фикрингизни билмоқчимиз.

— Бисмиллаҳир роҳманир роҳим. Худога минг қатла шукрким, ҳақиқат қарор топиб динга, эътиқодга муносабат ўзгарди. Жумҳуриятимиз ҳукумати қўлидан келганича ёрдам беряпти. Бундан беҳад хурсандмиз. Мана янги масжидлар қуриляпти, борлари кенгайтириляпти. Ҳозирги саволингизга эса шундай жавоб бераман: биз мусулмонларнинг партиямиз ҳам, дастуримиз ҳам бу — Қуръони Карим. Унинг беш шартига амал қилиш биз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Булар: намоз ўқиш, рўза тутиш, закот бериш, имкони бўлса Ҳаж қилиш ва ҳар куни ла ила-ҳа иллал лоҳу Муҳаммадур расулуллоҳ калимасини айтиб юрмоқ.

Яқинда бир киши ҳузуримга келиб «Ислом партияси» тузсак, деб мурожаат қилди. Мен ундан намоз ўқийсизми, деб сўрадим. Шунда у «Энди ўқиймиз» деди. Диний мавзуга оид бир-икки савол бердим, жавоб қайтаролмади. Сўнгра Ислом ақидаларини, унинг яхши томонларини билмай туриб унга қандай кирмоқчисиз, дедим.

— Демак «Ислом партия»си тузишга ҳожат йўқ экан-да.

— Албатта. Пайғамбаримиз айтадилар: «Али Ислому навзифун фатанназзафу фоиннаҳу ло ядиҳул жанната илла назифун». Яъни, Аллоҳ-таоло Ислом динини пок қилиб яратди. Сизлар ҳам пок бўлингизлар. Фақат пок кишиларгина жаннатга кирурлар. Ислом дини пок дейилди, шундай экан у ғийбат, бўҳтон қилишни, ўғрилик билан шуғулланишни, ичкиликбозликни, қимор ўйнашни, порахўрликни, никоҳидан ташқари аёлларга қўл узатиш каби одатларни маън этади. Эй умматларим, мана шу ёмон ишлардан сақланинг. Оллою Расулуллоҳ буюрган фарз суннатларни адо этган зот Ислом динидадир.

— Ҳозирги вазиятда асосий эътиборни бир ёқадан бош чиқариб, мавжуд камчиликларни бартараф этишга қаратишимиз керак эмасми? Шундай йўл тутмоғимиз кераки, иккиланишларга ҳожат қолмасин, ўртамиздаги меҳр-оқибат, тотувлик йўқолмасин...

— Шу ўринда бир гапни айтиб ўтсам. РСФСР Олий кенгашининг раиси Б. Н. Ельциннинг сўнгги пайтларда матбуотдаги чиқишларида, «ойнаи жаҳон» орқали айтган баъзи гапларидан дилим ранжиди. Миллатчилик ҳеч қачон яхшиликка олиб келмаган. Худо инсонни яратган экан, у барчага баравар қарашни, барчани бирдек кўришни буюради. У айниқса раҳбар бўлса кичкинагина хато қилишига ҳам ҳаққи йўқ. Айирмачилик иттифоққа путур етказади, дўстликка раҳна солади.

Жаноби Расулуллоҳ алайҳиссалом илтижо қилиб сўраркан: «Оллоҳимма аҳсанта халқи пааҳсин хулқи». (Мазмуни: «Эй Оллоҳ, мени чиройли қилиб яратибсан, (кўришга кўз, эшитишга қулоқ берибсан) хулқимни ҳам чиройли қилгин»). Бу умматлари учун қолдирган мерослари. Демак, инсон хулқи яхши бўлса, гуноҳ ишлардан ўзини тийса, халқини ўйлаб иш тутса, Қуръони Каримда айтилган бешта шартга амал қилса, мусулмончилик одатига риоя қилган бўлади.

— Тилакларингиз?

— Биз кексаларнинг, шу жумладан менинг ниятим урушлар барҳам топиб дунёда тинчлик, барқарорлик бўлсин. Ер юзидаги халқларнинг барчаси бир-бирлари билан иноқлашиб, мустаҳкам алоқалар боғланишига Аллоҳ таоло нажот берсин.

Суҳбатдош
Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

◎ Учқўрғон таъмирлаш заводида енгил автомобиллар учун 500 килограмм юк кўтарадиган «Ока» тиркагичини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

◎ Андижон ички ишлар бошқармаси ва Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси вилоят ташкилотининг рўзномаси — «Садоқат»нинг биринчи сони чиқди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

◎ Кабардин-Болқария Олий Кенгаши давлат мустақиллиги тўғрисида декларация қабул қилди. Унда Кабардин-Болқария РСФСР ва СССР таркибидаги Совет Социалистик Республикаси, деб эълон қилинади.

◎ Грузия Олий Кенгаши 1991 йилда ички қўшинлар — миллий гвардияга чақириш тўғрисида қарор қабул қилди.

ХОРИЖДА

◎ «Саҳродаги бўрон» операциясининг икки ҳафталик жанговар ҳаракатлари якуни чиқарилди. Бу даврда АҚШ ва унинг иттифоқчилари Ироқ ҳарбий-сиёсий раҳбарлигининг 26 объектига ракета-бомба зарбалари бердилар. Натижада уларнинг 60 фоизи вайронага айлантирилди. Ироқ пиёда қўшинларининг биринчи жанговар ҳаракатлари натижасида 12 нафар Америка енгил пиёдачилари ўлдирилган.

Бугунги кун нафаси ТО

ДАМ ОЛИШ ОҚШОМИДА

Фан оламида

ШАКАР ТЕЖАБ ҚОЛИНДИ

ТУЛА вилоятидаги «Оргсинтез» саноат бирлашмаси доришунослик, кимё, металлургия, озиқ-овқат ва бошқа тармоқлар учун зарур бўлган шовул [оксалат кислотаси] ишлаб чиқарадиган йирик корхоналардан бири ҳисобланади. Яқинларгача корхонада хом ашё сифатида шакар ишлатилиб келинарди. Шакар танқислиги туфайли уни сунъий маҳсулотлар билан алмаштиришни ўйлаган корхона ходимлари масалани муваффақиятли ҳал қилишди. Бир тонна кислота ишлаб чиқариш учун камида ярим тонна шакар сарфланарди. Йилига ўн олти минг тонна маҳсулот ишлаб чиқариш учун кетадиган шакар энди халқ истеъмоли учун жўнатилмоқда. Унинг ўрнига суюқ этиленгликол қўлланила бошланди. Бундан корхона йилига икки миллион сўмдан даромад оладиган бўлди.

НЕГА ЕР ҚИМИРЛАМАЙДИ?

АНТАРКТИДА билан Гренландияда ер қимирламаслиги маълум. Олимлар бунинг сабаби, минтақаларни босиб ётган улкан қалинликка эга бўлган муз қатламининг оғирлигидадир деб топишди. Америкалик геофизик Арч Жонсон ўзининг тажрибаларига асосланиб берган тахмини ҳам олимлар фикрини тасдиқлайди.

ОДАМ ТЕРИСИ ЯНГИЛАНАДИМИ?

ТИББИЁТ олимлари киши терисининг ташқи қавати ҳаммаси бўлиб йигирма етти кун ичида янгиланишини тажрибаларда кўришган.

ТИКАНГУЛ—ДАВО

МЕКСИКАЛИК дўхтирлар халқ табобатига суяниб, таомга қўшиб ишлатиладиган кактус хилларидан бирининг дамламаси инсулин ўрнида қўлланилиши мумкинлигини аниқладилар. Опунция номи билан юритилувчи бу кактус дамламаси қанд диабети билан оғриган беморларга ёрдам бериши тажрибаларда кўрилди. Инсонга нина ёрдамида берилувчи инсулиннинг каттагина қисми ўрнига кактус дамламаси қўлланилиши самарали эканлиги аниқланди.

КАМ САРФЛАБ

«РЕНО» номли француз фирмаси ишлаб чиқарган «Веста» автомобили ёқилғини иқтисод қилувчи машиналардан чиқиб қолди. У Парижадан Бордогача бўлган 501,4 километрлик масофани салкам беш соатда 9,7 литр бензин сарфлаган ҳолда босиб ўтди. Бундай рекорд автомашинанинг суйрилиги, ўта енгил қотишма, композитлар ва керамик матераиллардан ясалганлиги туфайли амалга ошганлиги қайд қилинди.

КЕМАНИНГ АЖОЙИБ ЁҚИЛҒИСИ

ЧЕХОСЛОВАКИЯДА атроф-муҳит мусаффолиги масалаларига катта аҳамият берилмоқда. Буни ҳисобга олган дарё транспорти ходимлари кичик кемаларни экологик тоза бўлган аккумуляторда ишлашга ўтказмоқдалар. 280 пассажирни Саратка дарёси бўйлаб саёҳатга олиб борувчи «Братислава» электроходи шундай аккумуляторларда ишламоқда. У саксон километр йўл юргач аккумуляторни қайта зарядлаб олади ва йўлга равона бўлади. Одатда бу иш тунда амалга оширилади.

МУЗЛАМАЙДИГАН СУВ

НОЛЬ даражада сувнинг музлашини ҳаммамиз биламиз. Юқори сифатли тозалаш фильтрларидан ўтказилган сувнинг қирқ даража совуқда ҳам музламаслиги тажрибаларда синаб кўрилди. Германиялик физик олимлар икки минг атмосферагача босим қўллаб, тоза сувни тўқсон икки даражали совуқда музламаслигига эришдилар. Музламайдиган сув биологлар билан шифокорларни жуда қизиқтириб қолди. Инсон тўқималаридаги сувни музламайдиган ҳолатга ўтказилса тиббиёт учун инқилоб бўларди, дейишаяпти олимлар.

ҒАЛАТИ МАЪДАН

ЭРИБ турган металл бирдан совутилса, у аморф ҳолатга ўтиб қолади. Микрометрнинг юздан ёки мингдан бир қисми катталигидаги кристаллар шундай хусусиятга эга бўлиб, монокристаллик металл номини олди. Бундан фойдаланиб янги қотишмалар, жумладан фтор-кальций, фтор-олтин, олтин-полиэтилен қотишмаларини олиш мумкинлиги аниқланди. Ўзининг учинчи ҳолатидаги аморф металл ўта ўтказувчан бўлиб қолиши ҳам ўрганилди.

Қудрат АҲМЕРОВ,
муҳандис.

«ЖАННАТ БОҒИ»ДА БИР КУН

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси Ботаника илмгоҳининг ташкил этилганига салкам 50 йил бўлди. Ярим аср мобайнида бу даргоҳ катта йўлни босиб ўтди. Ўнлаб етук олимлар тайёрлади ва ботаника фанининг ривожига муносиб ҳисса қўшди. Ҳозир бу жамоада 300 га яқин киши меҳнат қиляпти. Шулардан саксонга яқини фан номзоди, ўн икки нафари фан доктори ва икки нафари академикдир. Ҳозир у ерда ўн бешта тажрибахона ишлаб турибди. Шулардан энг йириги Ўзбекистон ССР Марказий гербарийсидир.

Катталиги ва иш кўлами жиҳатидан СССРда иккинчи ҳисобланган ушбу илмгоҳда сўнгги йилларда кўзга кўринарли қатор ишлар амалга оширилди. Ўсимликлар олами билан шуғулланувчи мутахассислар ҳозиргача Ўрта Осиёда учрайдиган саккиз мингдан, дунёнинг турли бурчакларидан йиғилган эллик мингдан зиёд гербарий тўпланган. Айни пайтда илмгоҳнинг Марказий гербарийсида барча ўсимликлар гербарийларининг бир миллиондан ошиғи тўпланган. Гербарий асосида «Ўзбекистон сулоласи» номли 6 жилдли монография нашрдан чиқарилди. 10 томли «Ўрта Осиё ўсимликлари аниқлагичи» номли монографиянинг 9-томи яқинда чоп этилди. Ундан ташқари, илмгоҳда табиий ўсимликлар дунёсига оид беш томлик «Ўзбекистон ўсимликлари қоплами» ва бошқа бир қатор асарлар яратилди, уч томлик Ўзбекистоннинг қадимий (қазилма) ўсимликларига оид китоб босмадан чиқди.

— Илмгоҳнинг асосий мақсади, — деди илмгоҳ директори Ўктам ака Пратов, — табиий ўсимликлар дунёсини ҳар томонлама ўрганишга, муҳофаза қилишга, улардан оқилона фойдаланишга, фойдаланилгандан сўнг қайта тиклашга, ҳамда табиий экологик шароитда мослашишини ўрганишга йўналтирилган. Жамоамиз ҳозир асосан назарий масалалар устида иш олиб боряпти.

Бизда ўсимликлар дунёсига оид Қизил китоб ҳам мавжуд. Кўпгина соҳаларда бўлгани сингари бунда ҳам лоқайдлик натижасида кўп фойдали, шифобахш гиёҳ ва ўсимликлар йўқолиб боряпти. Кейинги авлодлар тақдирини бугун ўйламасак кейин кеч бўлади.

Жамоамиз олимлари айни пайтда Наманган вилоятида гулҳайридан нав олиш мақсадида 200 гектар ерда иш олиб боришяпти. Ўстириш жараёнида табиат шароитига мослаштиришга ҳаракат қилишяпти.

Бу илмгоҳ фаолияти ҳақида бир шингилгина ҳикоя қилдик, холос. Унинг фаолиятини батафсил ёритишга арзирли кўпгина мавзулар бор. Шунинг учун ҳам мухтасаргина қилиб қўя қолдик. Зеро, ушбу илмий даргоҳ фаолиятига ҳали кўп қайтамиз.

Нодира АБДИРИМОВА.

«Оқшом» йўлланмаси билан

Биродарлашган шаҳарлар дўстлиги

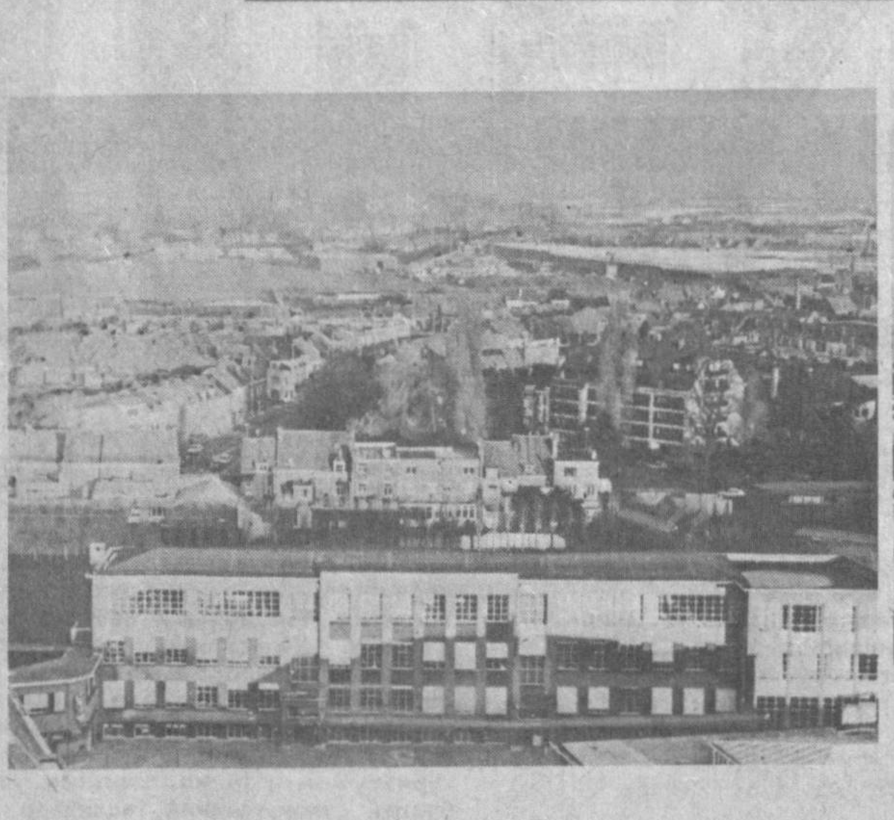

3. ЮРГАН ДАРЁ ДЕГАНЛАРИДЕК...

Бундан олдинги мақоламиз сўнггида биз «Оқшом» муштарийларига Бельгияга, Тошкент билан биродарлашган Кортрейк шаҳрига ташриф чоғида дилимиздан кечган ўй-мулоҳазалар, 800 ёшли шаҳарнинг 2000 ёшли «акасига» ибрат қилиб кўрсатадиган жиҳатлари ҳақида ҳикоя қилишга сўз берган эдик. Ваъдага вафо деганларидек, ҳикоя қилиш биздан, малол келмаса қуйидаги мақолани ўқиш сиздан, азизлар.

...«ШАРҚ—ҒАРБ» тижорат кунлари доирасидаги халқаро анжуманда қатнашувчи жумҳуриятимиз делегацияси аъзоларини Брюссель тайёрагоҳига келиб тушганларидан сўнг бироз вақт ўтгач махсус автобусга таклиф этишди. Бизнинг Ҳалқа йўлимизни эслатувчи, лекин икки томонлама машиналар ҳаракат қиладиган йўлдан Кортрейк шаҳрига отландик. Копенгаген-Лиссабон йўналишидаги Е 17 автойўли Кортейкни Брюссель, Антверпен, Гент, Париж, Лилль сингари шаҳарлар билан боғлар экан.

Автобусимиз бир маромда, тезлик билан йўрғаларди. Бизлар эса поёни йўқ кенгликларга ҳавас билан боқамиз. Бир-бирини қувиб ўтаётган машиналарнинг сон-саноғи йўқ, уларнинг шакли-шамойили ҳам, тезлик кўрсаткичлари ҳам ҳар хил. Лекин, ҳайдовчиларнинг йўл ҳаракати қоидаларига риоя этишлари, машиналарни қувиб ўтаётганларида оралиқ масофаларига риоя этишлари, қайрилиш чироқлари ёқишни унутмасликлари бизни ҳайрон қолдирди.

Брюсселдан Кортрейкка бўлган бир соатлик йўлни босиб ўтган автобусимиз бизни «Кондор» деб аталувчи меҳмонхонага олиб келди. Меҳмонхона хизматчилари очиқ чеҳра билан бизларни кутиб олишаркан, делегациямизнинг ҳамма аъзолари маълум бир қисқа дақиқа ичидаёқ уларга белгилаб қўйилган хоналарга жойлашдилар. Биздаги «қаттиқ» қоида ва тартибларга қарама-қарши ўлароқ бу ерга келган ҳар бир меҳмонга ҳеч қандай қоғоз тўлдиртирмасдан, ҳеч қандай ҳужжат талаб қилмасдан бир зумнинг ўзида ёғ тушса ялагудек, чинни-чироқ қилиб орасталанган хоналарга жойлаштирдилар. Меҳмонхона йўлаклари шунчалик сокинки тиқ этган овоз ҳам эшитилиши мумкин. Бизнинг меҳмонхоналаримизда бўлгани каби ҳар бир қаватда хона хизматчилари навбатчилик қилишмайди. Борди-ю бирор жойга кетгудек бўлсангиз хонангиз калитини 1-қаватдаги хизматчига топшириш ёки топширмаслик ҳам ўзингизнинг ихтиёрингизда.

«Шарқ—Ғарб» тижорат кунлари доирасида ўтказилган халқаро анжуман иш дастури жуда тиғиз қилиб тузилганлиги боисидан тўғриси Тошкент билан биродарлашган шаҳар билан атрофлича танишиш имконияти бўлмади. Лекин вақт топиб, жуда қисқа муддат мобайнида Кортрейк шаҳрининг баъзи кўчалари, ҳиёбонларида бўлдик, бири-биридан кўп дўконларига кирдик.

Бизни энг ҳайратга солган нарса аввало шаҳарнинг озодалиги, саранжом-саришталиги бўлди. Диққатимизни бир нарса яна ўзига тортди: шаҳар кўчаларининг бирор жойида чиқиндилар тўпланиб ётганини умуман кўрмадик. Аҳоли истиқомат қиладиган уйларнинг бирор жойига рўзғор чиқиндилари махсус целлофан қопчаларга солиниб, оғзи боғланган ҳолда қўйилар экан. Машиналар уни олиб кетар экан.

Дарвоқе, чиқиндилар ҳақида сўз очдик. Боиси бизнинг Тошкентимизнинг ҳуснини шундай чиқиндилар хира қилиб ётгани ҳеч кимга сир эмас.

Бизни яна қойил қолдирган бир нарсани айтиб ўтмоқчимиз. Шаҳар марказида бир бино қурилаётган жойдан ўтдик. Қани энди бу ерда ивирсиб ётган қурилиш майдони-ю ҳар хил қоришма қолдиқларини кўрсак! Йўқ ҳатто бинога ишлатилиши мўлжалланган ғиштлар ҳам целлофан қопларга жойланган экан.

Яна бир воқеа ҳам биз учун ибратомуздир. Биз истиқомат қиладиган меҳмонхонамиз олдида экскаватор ер қазий бошлади. Энди ҳаммаёқ чангиб, шундай ораста йўллар қазилаётган тупроқ билан қопланса керак деб ўйлагандик. Йўқ, машинист ердан қазилган тупроқни шундай эҳтиёткорлик билан машинага тўкар эдики, қани энди жилла бўлмаса бир ҳокандоз тупроқ ерга сочилса. Бизда тупроқнинг кули кўкка совурилишидан ташқари яна боз бунинг устига тупроқ ортилган машина энг катта ва чиройли кўчаларимизга уни бемалол тўкиб кетаверади. Бунга на машина ҳайдовчиси, на давлат автомобиль назоратчиси эътиборини қаратади. Шундай бўлгач, шаҳримизни қандай қилиб ораста қиламиз?

Кортрейкдаги кўпчилик йўл ва йўлкалар иссиқда қайнаб кетадиган асфальтдан эмас, балки чиройли этиб, бизнинг қадимги катта тўрт бурчакли ғиштларимиз ҳажмидаги ғадир-будир бетондан қилинган. Пиёдалар юрадиган йўлкаларнинг маълум бир жойига неон чироқлари ўрнатилган. Бу пиёдалар юрадиган йўлларни жуда чиройли қилиб, кўзни тиндирмайдиган тарзда ёритиб туради.

Яна бир учратган воқеамиздан ҳам азиз мухлисларимизни хабардор этишга жазм қилдим. Бу — кортрейкликларнинг йўл ҳаракати қоидаларига муносабати қандайлиги ҳақида. Албатта, сизлар хорижий элларда йўловчиларнинг бу борадаги интизомини ўз кўзингиз билан кўриб, шу хусусда кўп эшитгансиз. Светофор чироғи йўловчининг ўтишини ман этяптими, демак унга риоя этиш ҳам қарз, ҳам фарз. Кортрейкда ҳам худди шундай. Гарчи транспорт келмаётган бўлса-да йўловчи ўзига йўл очилишини албатта кутиб туради. Лекин биз шунга қарамай бир ҳолатнинг жонли гувоҳи бўлдик. Жуда ҳам шошилиб кетаётган бир аёлнинг кўчанинг у бетидан бу бетига ўтаётиб қўлини юқорига кўтарганини кўрдик. Кейин билсак у ҳаракат қоидасини мажбуран, зарурат бўлиб қолгани учун бузган экан: қўлини юқорига кўтаришининг боиси машина ҳайдовчисидан ўз қилмиши учун узр сўраганини билдирар экан. Биздачи? Бундай узр сўраш у ёқда турсин, йўл ҳаракати қоидасини бузган одамга танбеҳ бериб кўрингчи, у сизнинг ёқангиздан олиши турган гап, гарчи қўл кучини ишлатмаса-да тили «ишга» тушади, танбеҳ берганингизга минг пушаймон бўласиз. Бундайларни ҳатто давлат автомобиль назоратчилари ҳам тартибга солиша олмайди. Шу ўринда биз Кортрейкда бирорта полиция маҳкамаси хизматчисини нега кўрмаганимизнинг боисини ҳам таъкидлаб ўтмоқчимиз.

Кортрейк дўконлари ҳақида ҳам икки оғиз сўз. Салкам 77 минг аҳоли истиқомат қиладиган бу шаҳарда дўконлар сони шунчалик кўпки ҳайратдан ёқа ушлайсиз. Биз биринчи мақоламизда кортрейкликлар ўзларининг дам олиш вақтларида дўконларга ташриф буюришларини ҳам айтиб ўтган эдик. Савдо марказлари асосан махсус пиёдалар юрадиган кўчаларга жойлашган. Дўконларнинг пештахталарига фақат аъло сифатдаги турли-туман маҳсулотлар териб ташланган. Маҳсулот бору харидор йўқ. Биз бунга бир катта дўконга кирганимизда яна бир карра амин бўлдик. Жуда катта савдо майдонига эга бўлган бу дўкон ичидан юриб, адашиб қолишингиз ҳеч гап эмас. Дўкон ичига сотиш учун энг замонавий енгил машинадан тортиб ярим тайёр озиқ-овқат маҳсулотларигача тахлаб ташланган.

Дўкон хизматчиларининг савдо маданияти ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Ҳар қандай харидорнинг у ёки бу нарса харид қилиши сотувчи учун катта қувонч. У сиз танлаган нарсани яхшилаб ўраб, қўлингизга тутқазади ва боз бунинг устига сизга миннатдорчилик билдиради.

Дарвоқе, савдо ва маиший хизмат ходимларининг муомаласи ҳақида сўз кетган экан, яна бир ҳолатни — бизнинг хизматчиларимиз ўрганса бўладиган ибратли жиҳатни айтиб ўтмоқчимиз. Айтайлик, сиз бирор ресторанга кирдингиз. Ейдиган ёки ичадиган нарсангизга ҳам буюртма бердингиз дейлик. Сизга хизмат кўрсатувчи эркак ёки аёлга стол устидаги бирор нарсани олиб беришга кўмаклашсангиз уларнинг бошлари осмонга етиб, ўша заҳотиёқ сизга ташаккур сўзларини изҳор этишади. Биздачи? Келинг, бу ҳақда гапирмай қўяқолайлик. Ҳар биримиз маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари ходимларидан ўз вақтида етарли дашном ва қўпол муомала эшитганмиз. Ё нотўғрими?

Яна бир гап: халқаро анжуман пайтида хорижий тилларни билиш нақадар зарур эканлигига имон келтирдим. Бу борада яхши ва хайрли қадамлар қўйиляпти. Лекин биз шу пайтгача чет тилларни ўрганиш ва ўргатишга етарли эътибор бермай келдик. Мактабларда чет тиллар номигагина ўқитилди. Буни ҳаммамиз билар эдик, лекин индамас эдик.

Мен делегация сафида бизлар билан бирга борган ва хорижликлар билан у ёки бу масалаларни ҳал қилишда тилмочлик вазифасини ўтаган чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг катта референти Бахтиёр Абдураҳмоновнинг француз тилида, Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия қўмитаси ташқи алоқалар бўлими мудири Қаҳрамон Раҳмонов ва жумҳурият ташқи иқтисодий алоқалар давлат қўмитасининг «Агроторг» фирмаси етакчи мутахассиси Низом Йўлдошбоевларнинг инглиз тилида соф гапиришларини назарда тутмоқдаман.

Халқаро анжуман минбаридан туриб СССРнинг Бельгиядаги фавқулодда ва мухтор элчисининг маслаҳатчиси, жумҳурият Фанлар академиясининг марҳум президенти Ҳабиб Абдуллаевнинг ўғли Пўлат Абдуллаев соф француз тилида нутқ сўзлагани, Ўзбекистон ССР савдо-саноат палатаси раисининг ўринбосари Шуҳрат Охунжоновнинг америкалик даромаддорларга инглиз тилида саволларни берганини кўрганимда халқимиз фарзандлари орасида шундай кишилар борлигидан бошим осмонга етди ва кўнглимни хорижликларни чет тилларда сўзлашишлари билан ҳам мафтун этадиган шундай ватандошларимнинг сафлари янада кенгайиши кераклиги шарт эканлиги сингари илиқ туйғулар қамраб олди.

Бу — бажарса амалга ошадиган ишлардир. Бунинг учун озгина қунт ва саъйи-ҳаракат қилиш керак, холос. Мактабларда ва олий ўқув юртларида эса инглиз, араб, француз ва бошқа тилларни ўқитишга муносабат тубдан ўзгарсагина шундай мақсадга эришишимиз мумкин!

Чет эллик ишбилармонлар ва амалий доира вакиллари билан учрашув чоғида яна бир нарса диққатимизни ўзига тортди ва буни ҳатто ўзимизда ҳам кенг жорий этсак у бизнинг маданиятимизни белгилайдиган омиллардан бири бўлади. Айтайлик, сиз америкалик даромаддор билан танишиш мақсадида унга кўришиш учун қўл узатдингиз. Шунда у сизга ҳам қўл узата туриб, кимлиги, қайси вазифа эгаси ва ҳоказолар қайд этилган кичик қоғозни сизга тақдим этади. Тўғри, бизнинг делегациямизнинг кўпчилик аъзолари шундай маълумотномага эга эканлар. Лекин шундай маълумотномани тайёрлатмаган ёки ўзи билан олиб кетмаганлар ҳам бор эди. Кичкина, лекин эътибор қаратилиши керак бўлган бу юмушни ҳам адо этиш фойдадан ҳоли эмаслигига яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

Хуллас, халқимиз «Юрган дарё» деб бежиз айтмаган. Қанчалик кўп юрсак, турли соҳа кишилари билан қанчалик кўп мулоқот қилсак шунчалик наф кўраверамиз. Ана шу жиҳатдан олганда Кортрейкнинг ишбилармон кишилари яхши намуна кўрсатишди. Улар ўз шаҳарларининг 800 йиллиги санаси баҳонасида «Шарқ—Ғарб» тижорат кунларини ўтказиш ташаббускори бўлишди, халқаро анжуманда қатнашганлар АҚШ, СССР ва Европа ўртасида 90-йиллардаги муносабат масалаларини қараб чиқдилар. Бу борада дастлабки қадамлар қўйилди. Шундай хайрли ишга бош қўшган Кортрейк «Шарқ—Ғарб» учрашуви кўзланган натижаларни беришидан умидвор эди. Халқаро анжуманда қатнашганларнинг ҳаммаси шу умидларнинг рўёбга чиқишидан жуда ҳам манфаатдор эканликларини иждиллик билан изҳор этдилар...

Ҳа, Ғарбий Европанинг йирик шаҳарларига, шу жумладан Париж, Лондон, Кельн, Франкфурт, Гамбургга тез олиб борадиган Кортрейк шаҳри келажакка, 1992 йилги Европага, яъни Европа Иқтисодий Ҳамжамиятига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги чегаралар йўқ бўладиган йилга умид билан қарамоқда. Шу боисдан ҳозир йирик дунё тўқимачилик марказлари билан, шу жумладан СССРда Тошкент ва АҚШдаги Гринвилл билан ўрнатилган янги алоқаларда Кортрейк янги Европа ва унинг ташқарисида муҳим иқтисодий роль ўйнашга бел боғлаган. Буни у ўтказган «Шарқ—Ғарб» тижорат кунлари доирасидаги халқаро анжуман натижалари ҳам кўрсатиб турибди.

Шундай қилиб, «Оқшом»нинг азиз муштарийлари, биз ҳам катта таассуротлар ва илиқ ҳис-туйғулар билан ўзимизнинг сафар таассуротларимизга бугун сўнгги нуқта қўямиз.

Солиҳ ЁҚУБОВ,
«Тошкент оқшоми» рўзномасининг махсус мухбири.

Тошкент — Москва — Брюссель.

СУРАТЛАРДА: Бельгиянинг Тошкент билан биродарлашган Кортрейк шаҳри манзаралари.

Муаллиф суратлари.

Турмуш чорраҳаларида

ҲЕЧ КИМ УНУТМАСИН

⊙ Оналар ҳақида ҳадсиз-ҳисобсиз мадҳия ўқиймиз. Оташин мисралардан юрагимиз туғёнга келади, кўзларимизга ёш қалқади. Оналаримиз дийдори нурли қуёш туюлади кўзларимизга. Назаримизда ҳар бир инсон деб ном кўтарган зот онаси учун бу дунёда яшаётгандек туюлади.

«Юрган дарё, ўтирган бўйра» дейди халқимиз. Мен ҳам ҳаётда ўзим гувоҳ бўлган уч воқеани ҳикоя қилишга жазм этдим. Токи ушбу воқеалар тошдек чўкиб ётган дилим сал енгил тортса.

АЙБДОР

РАҲИМ Азизович барчага меҳрибон, ширинсўз раҳбар эди. У, айниқса, ота-оналарга мурувватли бўлиш ҳақида сўзларди, уларнинг улуғлигини уқтирарди. Унинг онаси фабриканинг касаначи ишчиси Шафоқат аяга, шунинг учун бўлса керак, барчанинг ҳаваси келар, шундай қобил ўғил тарбиялаганидан миннатдор бўлишарди.

Катта одамнинг, бунинг устига обрўли бир шахснинг кушандаси ўзига яраша бўлар экан. Бир куни Раҳим Азизовичнинг ёру дўстлари йўқлаб келишди. Дилтортар суҳбатлар оқшом кўнгунча давом этди.

Раҳим Азизовнинг дўсти Ҳамид ҳовлига чиққанда гунафшаранг гулли, адл бўйли бир туп ўсимликка кўзи тушди.

— Нима булар? — сўради у қизиқсиниб, — ҳеч кўрган эмасман.

Раҳим Азизович ҳам билмас экан, ажабланди.

— Қайдам, — деди у, — билмайман мен ҳам.

— Ўз ҳовлингиздаги ўсимликни билмасангиз яхши соҳиб эмас экансиз, — кулди Ҳамид.

Раҳим Азизовичнинг жонига ичкаридан чиқиб қолган Жўра оро кирди.

— Нега битта гиёҳнинг устида ётволгудек бўляпсанлар? — деди у, — ие, кўкнорику, аммо жуда гўзал гуллайди-да.

Ҳамиднинг юзи ўзгарди. Лекин ҳеч ким унга эътибор бермади.

Орадан беш-ўн кун ўтиб, Раҳим Азизовични юқорига чақириб қолишди.

— Хўш, — деди ноҳия фирқа қўмитасининг котиби, — устингиздан шикоят тушди. Уйингизда кўкнори етиштирармишсиз.

— Мен билмайман, — Раҳим Азизович довдираб қолди. — Онам... эккандир. Биласиз, мен фарқига унчалик бормайман.

— Пулнинг фарқига борарсиз? — киноя билан деди котиб. — Онангиз ўз билгича экмагандир?!

Раҳим Азизовичнинг уйига ноҳия милициясидан, прокуратурадан вакиллар келиб кетишди. Вазият жиддийлашиб борарди. Раҳим Азизович онасига ёлворди:

— Жон онажон, ишим нозик, шу кўкнорини мен экувдим денг, жон онажон.

Қайси она фарзандига ёмонлик соғинганки Шафоқат ая соғинсин. Ҳаммасига менинг омилигим сабаб деб, айбни ўз елкасига ортмоқлади. Лекин ғишт қолипдан кўчганди. Уни ишхонасида сувдан олиб, ўтга солиб муҳокама қилишди. Она бечора ўғлимга доғ тушмасин деб бир йилга шартли ҳукм этилди.

Раҳим Азизовичга нима бўлди дерсиз? У ҳали ҳам раҳбар. Шафоқат ая бир йиллик муддат тугагач бошқа ноҳияга келин бўлиб тушган қизиникига кетиб қолди.

МУЮЛИШДА

АВТОМОБИЛЛАРГА ёқилғи қуйиш жойида машиналар тирбанд. «Сен эмас, мен биринчи» деган қий-чувлар авжида. Одамлар бир-бири билан ёқабўғишишгача боради.

Шу аснода муюлишда еттита конистра қўйилган қўлбола аравачани судраб етмиш ёшлардаги кампир кўринди. Бензин сотаётган йигит унга тикилиб қолди.

— Яна келяпти, — деди у беихтиёр.

— Ким? — навбати келган йигит у имо қилган томонга қаради. — Анави онахонми?

Бензин сотаётган бош ирғади.

— Нима, машина ҳайдайдими шу ёшда? — сўради бояги йигит, — биз зўрға уддалаймизу...

— Менга қара, — деди бензин сотувчи, — шу онахоннинг кўзларига қаролмайман. Худди юрагим товонимга тушиб кетаётганга ўхшайди. Кел, одамгарчилик қил, кампир нарса совуқда турмасин, навбатсиз бериб юборайлик.

Кампир еттита конистра тўлгунча ердан кўз узмади. Кейин қандай келган бўлса, шундай оҳиста орқасига қайтиб кетди.

— Ким ўзи бу кампир? — сўради навбати келган йигит.

— Етти азаматнинг онаси, — тишларини ғижирлатди бензин сотувчи, — еттовининг машинаси бор. Лекин бирон марта бензинга келишмайди. Онаизорни юборишади...

— Билишади-да, оналарнинг дардли нигоҳига ҳеч ким дош беролмаслигини, номардлар, — деди навбати келган йигит.

Бу пайтда онаизор муюлишга етиб қолган эди. Яна бир лаҳзадан кейин у муюлишдан ўтиб, кўздан йўқолди. Муюлишда эса уни етти норғул ўғил кутиб турарди. Улар идишдаги бензинларни битта-битта олишиб, машиналарининг юкхонасига қуйишди.

— Раҳмат, ойижон! — деди етти ўғилнинг сардори, — яхшиям сиз бор экансиз, бўлмаса соатлаб турардик навбатда.

Ёқилғи қуйиш жойида эса одам бояги-бояги тирбанд эди.

ЖОНСИЗ ФАРЗАНД

МАШИНА шиддат билан келиб тўхтади.

— Барака топинглар, — деди шофёр. — Маъракага хабарлаб юрибман. Онамнинг маъракасига. Навбатга туришга вақтим йўқ. Йигирма литргина қуйиб олай, йўқ деманглар.

— Келинг бу ёққа, — қичқирди навбатнинг бошидаги йигит. — Мен навбатимни сизга бердим. Савоб ҳам керак бизга...

— Раҳмат, оғайни, — деди бояги йигит. У бензинни шошилиб қуйиб олди-да, яна машинани шиддат билан ҳайдаб жўнаб кетди.

— Бунча тез ҳайдайди-я! — иккинчи бир шофер навбат берганга деди, — сира қуюлмади-қуюлмади тентак.

— Уни танийсизми? Бошига оғир мусибат тушибди. бечоранинг. Онасининг маъракасига одам айтиб юрган экан.

— Онаси ўлибдими? — Бе-е, бўлмаган гап, онаси соппа-соғ, қўшним бўлади. Агар бензин олиш учун онам ўлди деган бўлса, боланинг ўзи тирик мурдага айланибди, бадбахт.

Ҳамма ҳайратдан қотиб қолди.

* * *

⊙ Бу уч воқеа ҳаётда бўлиб ўтган. Балки, улар аллақачон одамларнинг ёдидан чиқиб кетгандир. Лекин гап онанинг қадри, инсон қалби, ҳаётдаги бурчимиз ҳақида борар экан, бу воқеаларни ҳеч ким унутмаслигини истар эдим. Шу мақсадда уларни қоғозга туширдим.

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Болалик боғи

ҚИШ

Оқ, момиқ пар кўрпасин,
Кифтга тортиб, хуш кўриб,
Она замин осуда
Ухлаётир туш кўриб.
Дов-дарахтлар яланғоч
Хаёлотга берилган,
Ғужғон уриб қарғалар,
Хониш қилар, керилган.
Тошбақалар тош қотган,
Айиқ кетган пинакка.
Муҳр урган ҳатто қиш,
Анҳору, сой, челакка.
Ҳавоси соз ёқимтой,
Тўғнаб қолган бол гўё.
Ёзган билан тугамас,
Қиш таърифи бир дунё:
Шамол, ёмғир, қор, қиров
Мувозанат сақлайди.
Қиш — фасллар онаси,
Ўз бурчини оқлайди...

БУЛУТНИНГ ПАХТАСИ

Қор ёғишин кузатганча
Дейди Қаҳҳор:
— Аваз, нега қишда ёғар,
Ёмғирмас қор?
— Билмайсанми, — дея
Аваз
Хохолайди:
— Қиш булутнинг
пахтасини —
Савалайди...

Абдуали УЗОҚОВ,
Фарғона вилояти, Киров ноҳияси.

ДАМ ОЛИШ ОҚШОМИДА

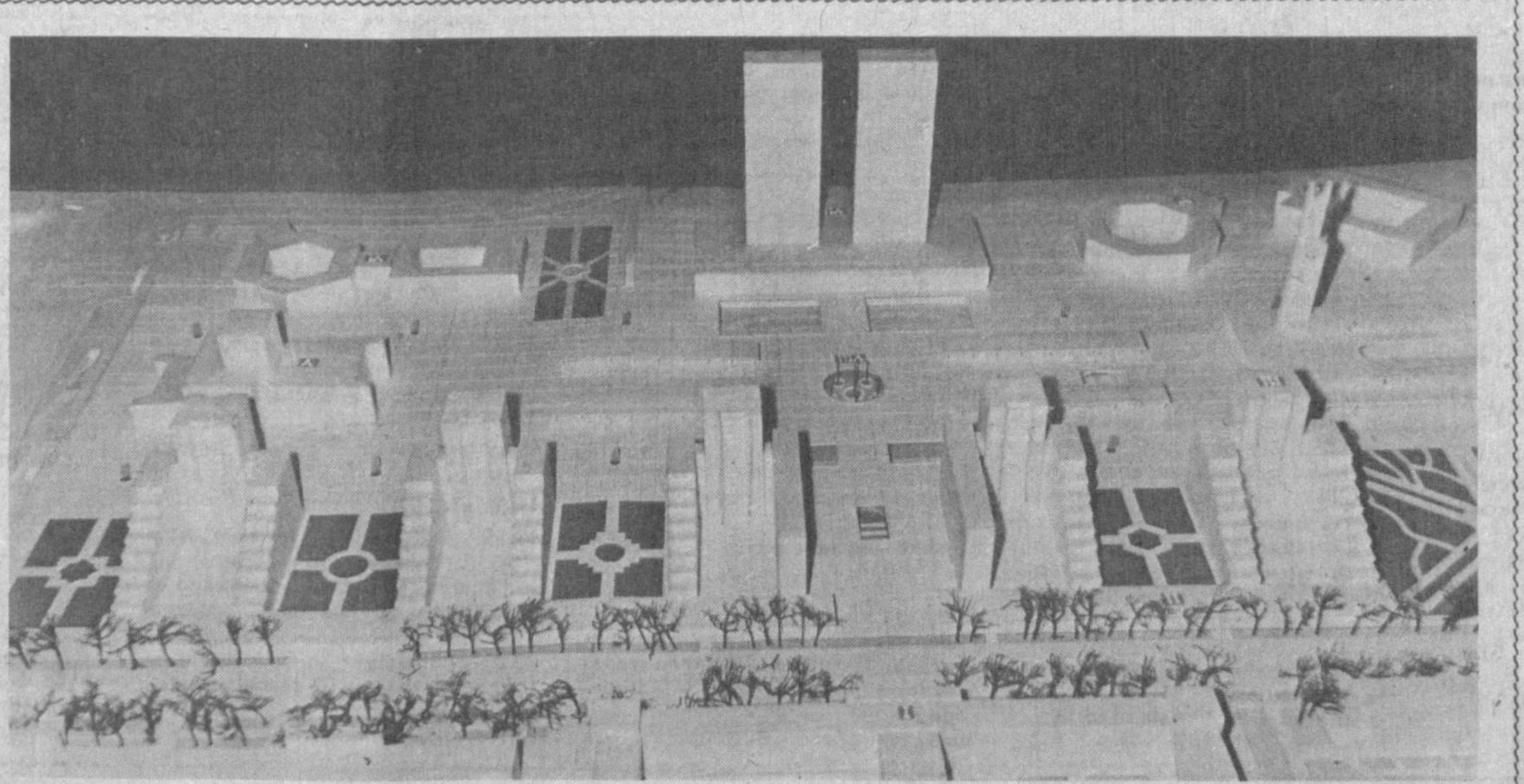

ШОИР ТАВАЛЛУДИГА БАҒИШЛАБ

Улуғ мутафаккир шоир Алишер Навоийнинг юбилейига қизғин тайёргарлик кўрилаётган шу кунларда унинг номи билан аталувчи шаҳар марказидаги шоҳ кўчани қайта таъмирлашга киришилмоқда. Ушбу кўчанинг «Дўстлик» ва «Чорсу» меҳмонхоналари оралиғидаги масофасини кўнгилли таъмирлаш ниятида бу ишга мутассади бўлган идоралар энг яхши лойиҳалар учун конкурси эълон қилишган эди. Ҳозирча конкурсга шаҳарнинг кўзга кўринган лойиҳа институтлари ва меъморлар томонидан олтита иш тавсия этилди.

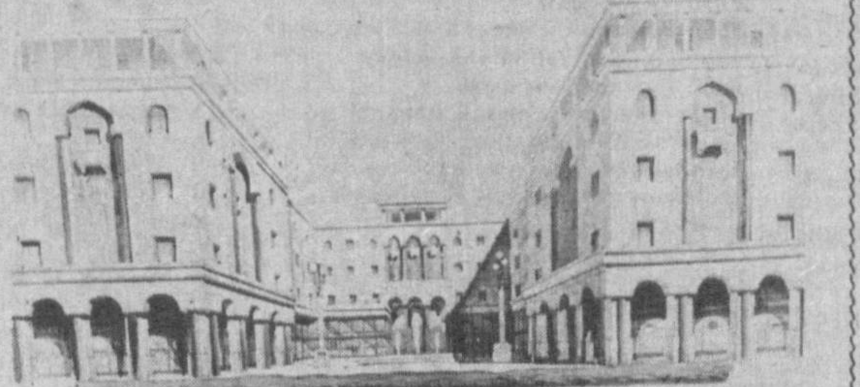

СУРАТЛАРДА: ана шу конкурс лойиҳаларидан иккитаси диққатингизга ҳавола этилмоқда.

Х. Мирзакаримов суратлари.

АЛЛОМАГА ЭҲТИРОМ

ШУ кунларда буюк мутафаккир шоир Алишер Навоийнинг 550 йиллик тўйига қизғин тараддуд кўрилмоқда. Шу муносабат билан шаҳримизнинг кўп жойларида, илмгоҳлар ва мактабларда Навоий лирикасига бағишланган «Назм ва наво» ҳамда Навоийхонлик кечалари ўтказиш яхши анъанага айланган.

Яқинда ана шундай муҳим тадбир шаҳримизнинг кенжа ноҳияларидан бири — Бектемир ноҳиясида бўлиб ўтди. Ноҳиянинг энг табаррук кишилари, маҳалла оқсоқоллари, меҳнат ва уруш фахрийлари, мўътабар онахонлари ноҳиянинг «Орзу» қаҳвахонасига ташриф буюришди.

Навоийхонлик кечасига таклиф этилган меҳмонлар жумҳуриятимизнинг кўзга кўринган навоийшунос олимлари — Ҳамид Сулаймон номидаги қўлёзмалар илмгоҳининг катта илмий ходими, филология фанлари номзоди Ҳамиджон Исломов, ёш адабиётшунос Баҳодир Валиев, шу илмгоҳнинг илмий ходими, Навоий «Хамса» асарини биринчи бўлиб соддалаштирилган матнини тузган матншунос олим, филология фанлари доктори, профессор Ҳусния Шамсиева, СССР Давлат мукофоти совриндори, ёзувчи Ҳамид Ғулом, Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театр артисти, СССР Давлат мукофоти совриндори Ёқуб Аҳмедов ва шу театр актрисаси Шоҳида Исмоилова, хушовоз хонанда Ҳожиакбар Ҳамидовлар кеча тўридан жой олишди.

Буюк адабий даҳомиз А. Навоий қолдирган бой адабий мерос ҳақида, унинг авлоддан авлодга ўтиб келаётган ажойиб ғазаллари хусусида ҳамда бешта достондан иборат «Хамса» асари ҳақида ёзувчи Ҳамид Ғулом, навоийшунос олим Ҳамидхон Исломов ва Баҳодир Валиевлар тўлқинланиб сўзладилар.

Шунингдек, жумҳурият ёзувчилар уюшмасидан келган ёзувчи Борис Пакнинг Навоий асарларининг дунёвий аҳамияти тўғрисидаги соф ўзбек тилидаги сўзлари барчани ҳаяжонга солди.

Узоқ йиллардан буён Ҳамза номидаги театр саҳнасида Навоий сиймосини муваффақият билан яратиб келаётган истеъдодли актёр Ёқуб Аҳмедов, Гули сиймосини маҳорат билан ижро этган актриса Шоҳида Исмоиловалар ижросидаги «Навоий» спектаклидан саҳна йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Кеча сўнгида лирик хонанда Ҳожиакбар Ҳамидовнинг Навоий ғазаллари билан куйлаган қўшиқлари иштирокчиларни тўлқинлантирди.

Бектемир ноҳияси мактаб ўқувчиларининг «Навоий лирикаси» деб номланган бадиий чиқишлари ҳам ҳамманинг ёдида қолди.

Зулфия ДЎСМУҲАМЕДОВА.

Энг, энг, энг...

Ер ости бойликларимиз

⊙ ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА энг йирик калийли туз манбаи-Тубигатан туз кони ҳисобланиб, унинг заҳираси ер остидадир. Кондаги турли хил тузлар қаватининг қалинлиги 500 метрга етади. Маълумотларга қараганда, бу ерда 200 миллион тонна калий тузлари бор. Таркибида калийнинг кўплиги жиҳатидан у Иттифоқдаги машҳур Соликамск туз конидан ҳам устун туради.

⊙ ШАРҒУН шаҳридан тоғга — шахта тоғкон йўл ўтган. 18 километрли бу осма сим йўл Ўрта Осиёда ягона энг узун йўл ҳисобланади. Ортмоқлаган вагонеткалар тиним билмай Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган брикет фабрикасига ошиқади. Бир кеча-кундуз мобайнида тонналаб кўмир шахтадан фабрикага ташиб келтирилади.

⊙ ЎЗБЕК олимларининг фидокорона меҳнати ва изланишлари туфайли 100 йил ичида 506 минерал ва уларнинг 132 дан ортиқ хилма-хил турлари топилди. Ўзбек замини чиндан ҳам олтинга тенг эканлигини геологларимиз яна бир бор намойиш этишди, қисқа муддат мобайнида ер юзида ҳали аниқланмаган 13 та янги минерал ва уларнинг 5 та тенги йўқ тури кашф этилди. Шуни айтиш кераки, Иттифоқимиздаги мавжуд минералларнинг 16 таси фақат бизнинг ўлкамизда бор.

⊙ МАРМАР — барча кальцитлар ичида энг қаттиқ, мустаҳкам ва пишиқ бўлади. Ғозғон мармари ўз сифати билан дунёга машҳур Италиянинг Каррара мармарини йўлда қолдириб кетди. Париж ва Нью-Йорк виставкаларида ҳам катта муваффақият қозонди. Эндиликда Иттифоқимиз шаҳарларидаги биноларга, метрога ўтиш йўллари ва бошқа қурилишларга зеб бермоқда.

⊙ ГЕОЛОГ Иброҳим Ҳамрабоев энг биринчи бўлиб, Муғол тоғидаги Чорух — Дайрон вольфрам кони атрофини ҳам бўйига, ҳам энига кесиб ўтган Зармитан олтин конини кашф этди. Ўрта Осиё учун биринчи бўлиб олтин даракчиси — маргумуш минерал-асреннопирит эканлигини аниқлади. Бу соҳада 1947 йилда 27 ёшида фан номзоди бўлган. У халқаро Помир-Ҳимолай ер қобиғи энг қалин — 75 километр эканлигини тасдиқлаганлардан. Ер қаъридан чиққан янги минерал унинг номи билан Ҳамрабоевит деб аталиши бежиз эмас.

⊙ ЭНГ ноёб касб соҳиби — қудуқ қазувчи нуроталик Мирза ота Хидиров кўп умрини халқ ишига бағишлаганлардан. Сангги Сафедда 55 метрли, Сафар ота қишлоғида 9 метрли ва энг чуқури Қудуқинав бўлиб, 75 метрдир.

⊙ ЯҚИНДА (1990 йил) Қўйтош тоғларида янги маъдан — валластонит топилди. Ушбу минералнинг Иттифоқда биринчи бўлиб Қўйтошда топилиши Ўзбекистон конларининг шуҳратини оширди. Валластонит қимматбаҳо қурилиш материали бўлиб, мармардан ўн баравар, ғранитдан тўққиз баравар қаттиқ.

Анвар МИРЗАЕВ.

Фельетон

«ТЕЛЕФОНДАН САҚЛАНИНГ!»

⊙ Сарлавҳани ўқиб, автомобилдан сақланиш кераклигини билардик, энди телефондан ҳам сақланамизми, деб ажабланманг. Шунақаси ҳам бўлар экан. Айтайлик, уйингизга телефон туширишди. Бундан оғзингизнинг таноби қулоғингизга етади. Беминнат дастёр... Хоҳласангиз Москвага сим қоқасиз... Хоҳласангиз... Паркентга... Аммо Паркентга сим қоқишдан кўра «марказ»га қўнғироқ қилиш осон... «Тиқ» этади тушади-қуяди... Аммо тумшуғингиз тагидаги Паркентга «тилла беринг» тушолмайсиз... «Ғит-ғит, дут-дут»... Охири, асабингиз нозик бўлса дод» деб юборасиз... Тажанг одамнику, аппаратни отиб юбориши турган гап...

КАМИНА ҳам шу азобда, мана бир неча йилдирки, телефон билан «пўм» чиққанмиз. Гоҳ ишлайди, гоҳ йиғлайди, баъзан радиодаги концертни эшитасиз... Собир Раҳимов ноҳияси телефон тармоғидагилар-чи?

Асабни телефондан «сақлаётган» биргина менми десам, ярим тошкентлик бизга ҳамдард экан... Ҳамдардлик билдираман, азизлар!

Аммо телефонга зорлар ҳам бор экан. Тавба, кимдир қутулолмаса, кимдир зор... Муҳарририятга келган мактубларни кузатиб ўтириб, хаёлимдан бир фикр ўтди: одам боласи тўққиз ой, тўққиз кун, тўққиз соат, тўққиз секундда дунёга келармиш. Энди дўппини бошдан олиб бир ўйланг, шундай мураккаб организмнинг мукаммал бўлиши учун шунча вақт керак бўлса-ю, аммо инсоннинг ақл-заковати билан «дунёга келган» телефонни «туғдириш» шунчалик чўзилса! 13 йил.., 20 йил... Кутаверасиз, кутаверасиз. Калишлар йиртилади, соч-соқол оқаради, сиз эса бугун-эрта «доя»лик қиламан деб умид билан юраверасиз...

«Мен 1978 йилда уйимга телефон ўтказиш учун ариза берган эдим, — дея куюниб ёзади Октябрь ноҳияси Қориёқубов кўчаси 2-ўтиш йўлидаги 1-уйда яшовчи меҳнат фахрийси Абдулла Обидов. — Шунга ҳам 13 йил бўлибди, ёшим 70 га етди. Лекин қўлим телефонга етмади...»

Ҳа, эл-юрт хизматида 40 йил умрини сарф этган отахоннинг ноліганича бор. Аввал 46-АТСдагилар, сўнг 42-АТСдагилар қоп-қоп ваъда беришди. Энди 49-АТС ишга тушса «ўйлаб кўришармиш...» Лекин икки ой ботинида отахоннинг қўшнилари телефонли бўлиб қолгани ажабланарли!

«Инсон иссиқ жон экан. Бот-бот касал бўламан. Ёлғизлик курсин, қўлим капта, «тез ёрдам»га муҳтожман. Сим қоқай десам, телефоним йўқ, — дея ҳасратидан чанг чиқади Киров ноҳиясидаги Шаҳристон кўча, 12-уйда яшовчи онахон Замира Тўйчиева. — 1978 йилда навбатга ёзилган эдим. «Холажон, узоғи билан бир ойда ўтказиб берамиз!» — дейишганди. Бир ой мана 13 йилга чўзилиб кетди...»

Ҳа, онахоннинг қанчадан-қанча тўсиқларни енгиб ўтишга, тўраларча муносабат, расмиятчиликлар билан олишишга, чоп-чоп қилишга на мадори, на жамғармаси бор... Онахонни шунчалик интизор қилиш инсофданми? Киров район телефон тармоқлари идорасида наҳотки онахоннинг «бошини силашга бир меҳрибон қўл» топилмаса?

Келинг, яна бир нидога қулоқ солайлик. «Мен Шоира Қодирова 16 йилдан бери биринчи гуруҳ ногиронимaн. Оёқ-қўлим ишламайди. Менга 72 ёшли онам қарайдилар. Лекин касал касал эмас, касал боққан одам касал, деб бежиз айтишмас экан. Онамнинг қон босими бор. Бот-бот «тез ёрдам»га муҳтожмиз. Шу сабабли телефон туширишга ариза берган эдик. Аслида менга навбатсиз телефон ўрнатиб беришлари керак. Аммо ойлар, йиллар ўтяпти. Тўшакда ётиб, кўзларим тўрт бўлди. Партия ва ҳукуматимиз биз ногиронларга ғамхўрлик қиляпти, моддий ва маънавий ёрдам кўрсатяпти. Бироқ мен ҳали амалда бирор ёрдам кўрганим йўқ. Қачон бизнинг уйда телефон «жиринг»ларкин? — деб шифтга қараб ётибман», — дея ўзининг маҳзун хатини тугатади Октябрь ноҳияси, Хуршид кўча 238-уйда истиқомат қилувчи нажотсиз ва иложсиз қиз Шоира.

Ҳа, афсуски, бундай хатлар жуда кўп. Яланғоч даҳаси, 78-уйининг 4-хонадонида яшовчи иккинчи гуруҳ меҳнат ногирони Анвар Мирзажонов, Чилонзор ноҳиясининг Х. Қодирий кўча 3- ўтиш йўли 22-уйда истиқомат қилувчи Зарифа Қосимова ва бошқалар ҳам йиллаб уйига телефон туширишни кутишаяпти...

«Ўлганнинг устига тепган» деганларидек, шаҳар кўчаларидаги телефон-автоматларнинг ҳам ҳолига маймунлар йиғлайди. Уйингиздаги телефон ишламай қолса, кўчадагисидан нажот кутасиз. Аммо...

«Минг афсуски, шаҳримиз кўча ва даҳаларидаги барча телефон автоматларнинг бири ишласа, иккинчиси ишламайди. Бори ҳам соқов. Ёки трубкаси ёхуд умуман автоматнинг ўзи йўқ, — дея ўринли нолийди Сарикўл маҳалла қўмитасининг котиби И. Рустамов. — Яқинда бир дўстимни кўриш мақсадида 6- шаҳар касалхонасига бордим. Салом-аликдан сўнг, дўстимнинг хасратидан чанг чиқди.

— Э, нимасини айтасан, отам бетоб эдилар, — деди у. — Уйга қўнғироқ қилиб, отамнинг ҳол-аҳволини сўрай десам, уч ердаги 6 та телефон-автоматдан бирортаси ҳам ишламас экан. Энг ёмони, дастагини юлиб кетишибди, бирида мусиқий оҳанглар янграйди.

Дўстимни палатага кузатгач, ишонқирамай автоматларга бордим. Не кўз билан кўрайки, бемор дўстимнинг гапи ҳақ экан...»

Ҳа, бундай соқов телефонлар фақат бу ердагина эмас, Сергели ноҳиясидаги Самолётсозлар шаҳарчасига ўрнатилган еттита, Манжара, С. Лазо, А. Фитрат, Абай ва бошқа кўчалардаги телефон-автоматлар ҳам санокда бору, сонда йўқ экан. Борида трубка йўқ ёки гунг.

Дарҳақиқат, кўчалардаги телефон автоматларга ким қарайди? Нега улар гунг? Нега улар ярим-ёрти? Уларни ким ишдан чиқаряпти? Наҳотки, одамлар шунчалик инсофсиз бўлиб кетишган? Ахир у халқ мулки, ўз мулкига ҳам ёв қарайдими киши? Наҳотки, ҳар бир ота-она ўзининг бебош (бизни кечирсинлар) фарзанди қулоғига «Кўчадаги телефонга тегма, бузма!» деб айтолмайди. Афсуски, биз ҳамон лоқайдмиз. Сузиб кетаётган кемамизга қачонки сув тўлиб бўлгандагина чинқирамиз, дод-вой соламиз. Ахир касални иситмаси ошкор бўлмасдан, яра газак олмасдан даволаш осон-ку?! Нега, нега бунчалар лоқайдмиз?!

Ахир қачон «қўли тинч турмас» одамлар, қолаверса Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмасидаги мутасаддилар ва ноҳиялардаги «телефончи»лар инсофга келишади?

Тўхтамурод ТОШЕВ.

Шаҳримиздаги 12-ҳунар техника билим юрти ёшларга бунёдкорлик касбини ўргатади. Бу даргоҳни битириб чиққанлар ҳозирда шаҳримизнинг турли қурилиш бошқармаларида самарали меҳнат қилишаяпти.

СУРАТДА: билим юртининг бир гуруҳ талабаларига ўқитувчи Тоҳиржон Усмонов наққошлик сирларини ўргатмоқда.

Т. Каримов сурати.

СЎНГГИ СЎЗ

Қатра

КУРСДОШЛАРИМНИНГ «Нега хизматга бормаяпсан» деган гаплари доимо кечаю кундуз узоқ хаёлларга толдирарди. Охири, бўлмади — яна ариза ёзиб ноҳия ҳарбий комиссариатига мурожаат қилдим. Бу сафар ҳам хизматга яроқсизлигимни яна рўкач қилишди. Уйдагиларга эса хизматга бормаслигим ҳақида хабар қилган эдим. Туну кун кўнглимни нимадир тирнаётгандек бўларди. Худди Ватан олдида қарздордек эдим.

Бир томондан эса қулоқларим остида болаларнинг «Сен яроқсизсан» деган гаплари жаранглаб турарди. Мана, яна ҳарбий комиссариат эшиги олдидаман. Жонларига тегдим шекилли, тиббий текширувдан ўтказишди, анча тузук эканман, охири рози бўлишди. Россия вилоятларининг бирида хизмат қила бошладим.

Орадан олти ой вақт ўтгач, бундан хабардор топган отам мени кўргани келди.

— Яхши қилмадинг болам, хизмат қилишни хоҳлар экансан бир оғиз хабардор қилиш керак-ку, — дедилар.

Мен эса изғирин қишнинг совуқ кунларида мени кўргани енгил кийиниб келган отамнинг ҳолига қараб кўзимдан ёш оқа бошлади. Чунки отамнинг қиёфаси бутунлай ўзгарганди.

— Касал эдим, касалхонадан чиққанимга ҳам бир ҳафта бўлди, Онанг қолимга қўймади. Ахир фарзандсанку: хайрият, қийналиб бўлса ҳам сени кўргани яратганнинг ўзи етаклаб келди бу ерга, — дедилар яна.

Бу отамнинг менга айтган охирги сўзлари эди. Ўшанда отам уч кундан кейин жўнаб кетдилар. Ниҳоят, орадан бир ярим йил ўтди, хизматни тугатиб уйга қайтдим.

Мени кўргани келган хешу-ақраболар орасида негадир падари бузрукворим кўринмасди. Гўёки ҳеч ким ҳеч нарса кўрмагандек ўтиришарди. Дарҳол отамнинг хонасига отландим. Хонада эса отам билан ёнма-ён тушган расмдан бошқа ҳеч нарса кўринмасди.

Ортиқ МАҲМАЮСУПОВ.

Ҳар тўғрида

ТУЛКИНИНГ ҲИЙЛАСИ

ПРАГА. Пльзень шаҳрининг аксарият қисми душанба куни эрталаб электр энергиясиз қолди. Эрталаб соат саккиздан тўққизгача трамвай ва троллейбуслар юрмади, шаҳарга зулмат чўкди. Шкода заводининг минглаб ишчилари ўз иш жойларига вақтида етиб боришолмади.

Электр таъминотидаги бу кутилмаган узилишнинг сабаби ҳам кулгили, ҳам ачинарли: юқори кучланишли кичик станцияда она тулки пайдо бўлган ва автоматлар токни ўчириб қўйган.

Қизиқувчанлик тулкига қимматга тушди. Воқеа юз берган жойга етиб келган энергетиклар уни ўлик ҳолда топишди. Тулкини бу ерга нима бошлаб келгани тўғрисида бирор нарса дейиш қийин.

(СИТА).

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТВ Ҳафталик кўрсатувлар ТВ

Душанба *

4 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Силовсин ҳақида». Телефильм.
9.55 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 4-қисм (такрор.).
11.10 «Олтин тўй». Фильм-концерт.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Евпатий Коловрат ҳақида эртак». Мультфильм.
18.25 «Жамоат ташкилотларида».
19.00 «Санъат олами». Мусаввир Улуғбек Болтабоев.
19.15 «Халқаро ҳаёт».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
20.25 Тижорат хабарлари.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Созимиз — овозимиз». Х. Зарипов, О. Назарова.
21.30 Москва. «Время».
22.15 Ойнаи жаҳон хазинасидан. Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 5-қисм.
23.25 Янгиликлар.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ассалому алайкум» (такрор.).
20.00 «Спринт» (рус тилида).
20.15 «Суҳбатга чорлаймиз». Акмал Икромов ноҳияси аҳолиси билан бевосита мулоқот.
21.20 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 «Мулоқот». Иқтисодий шарҳ.
9.45 Мультфильмлар.
10.15 «Резидентнинг хатоси». Бадиий фильм. 1-қисм — «Қўҳна афсонага кўра», 2-қисм — «Бекаснинг қайтиши».
12.30 «ТСН».
12.45 Е. Шаврина куйлайди.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 15-серия.
16.15 «Элма» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида тараққиётнинг самарали йўлларини излаш ҳақида (Зеленоград).
17.15 Болалар соати (француз тили дарси билан).
18.15 «Чегара оша сулҳ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 1-фильм — «Волга, Волга, сен эркинсан».
19.00 «ТСН».
19.15 «Мулоқот». Иқтисодий шарҳ.
19.30 Шеърият лаҳзалари.
19.35 «Гэгмен». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия — «Дайди» (Чехо-Словакия телевидениеси (Братислава) ва «Око-фильм» (Мюнхен).
20.05 М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. «Резидентнинг тақдири». Бадиий фильм. 1-серия (1970 й.).
21.30 «Время».
22.15 «Гофманнинг эртаклари». Ковент-Гарден театри спектаклининг премьераси. Ж. Оффенбах мусиқаси.

Тунги телевидение

01.00 «Қўшнилар». Телевизион бадиий фильм («Беларусьфильм»).
02.05 Телефильмлар.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 Телевизион ҳужжатли фильм.
9.35, 10.35 Тарих. 9-синф. Декабристлар қўзғолони.
10.05 Итальян тили.
11.05 «Бурда моден» таклиф этади.
11.35, 12.40 Биология. 7-синф. Қўзиқоринлар.
11.55 Билимдонлар учун машқ.

*

13.00 «Марк Твен қарши». Телевизион бадиий фильм («Молдова-филм»).
14.10 «Мен шундай қарорга келдим ва уни амалга ошираман». Телефильм (Киев).
14.40 Гегам Григорян куйлайди.
15.30 «Планета». Халқаро программа.

* * *

17.30 Шри Ланка жумҳурияти миллий рақс ансамблининг концерти.
18.00 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Омил» (Пятигорск).
18.20 «Телевизион мусиқий абонемент». Консерваториянинг Катта залида Россия миллий симфоник оркестри таништирилади. 1-кўрсатув.
19.20 «Лаббай, сизни эшитаяпман». Мультфильм.
19.35 «Москва». Совет — Америка ҳужжатли фильми премьераси. «Ватан» туркумидан.
20.25 Коллаж.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Вертикаль». «Мени калтаклашаверишсин... кучлироқ бўламан... А. Жебрак». Генетик ва селекционер А. Р. Жебрак тақдири ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Минск).
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Ёзги ҳодисалар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Свердловск киностудияси).
23.25 Шеърият. М. Цветаева.

Сешанба *

5 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Болаликни унутманг». Телефильм.
9.40 «Ўзбек тилини ўрганамиз» (такрор.).
10.10 Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 5-қисм (такрор.).
11.20 «Шеърият дафтаридан».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Алдар Кўса ва бой». Қўғирчоқ фильм.
18.15 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
18.45 «Қадрият».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ижодкорлар даврасида». Адабий кўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Тасвирий санъатда Навоий сиймоси».
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Спортлото».
22.20 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 6-қисм.
23.40 Янгиликлар.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Учрашув».
20.00 «Лаҳза». Информацион кўрсатув.
20.10 «Учрашув» кўрсатувининг давоми.
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 Долзарб репортаж.
9.45 «Петянинг трюклари». Мультфильм.
10.05 Болалар соати (француз тили дарси билан).
11.05 «Резидентнинг тақдири». Бадиий фильм. 1-серия.
12.30 «ТСН».
12.45 Кичик концерт.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 16-серия.
16.45 «Китобга бахшида умр. (И. Д. Ситин)». Илмий-оммабоп фильм.
17.05 «Эски арава ҳақида афсона». Мультфильм.
17.15 Болалар мусиқий клуби.
18.00 «Чегара оша сулҳ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 2-фильм — «Дикторлар ўйини».
18.45 «Мусиқий дўкон». Мультфильм.
19.00 «ТСН».
19.15 «Мен сизни севардим...». А. С. Пушкин шеърлари.
19.50 «Гэгмен». Олтин серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия — «Гэгстоун».
20.20 «Резидентнинг тақдири». Бадиий фильм. 2-серия.
21.30 «Время».
22.15 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
23.00 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
23.55 «Чўнтакдаги джаз. Владимир Чекасин». Фильм-концерт.

Тунги телевидение

00.55 «Гусарнинг унаштирилиши». Телевизион бадиий фильм («Мосфильм»).
02.05 «Юрий Гуляев ҳақида монологлар». Телевизион фильм.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Физика. 11-синф. Лазерлар.
10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Биология. 6-синф. Ўсимликларнинг вегетатив чатиштирилиши.
11.55 «Мангу ғоялар тарихидан» (Томас Мор).

*

13.00 «Осиё овози». 2-қисм. Олмаотадан кўрсатилади.
14.30 «Ёзги ҳодисалар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
15.40 Ритмик гимнастика.
16.10 П. И. Чайковский номли Давлат консерваторияси талабалари хорининг концерти. 2-кўрсатув.

* * *

17.30 РСФСЖда хизмат кўрсатган артист Л. Рюмина куйлайди.
18.00 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Бозор иқтисодиёти йўлида» (Иркутск).
18.35 «Бир куни кузги сураткаш...». Мультфильм.
18.50 Сиктивкар шаҳар баянчилар триоси чалади.
19.05 Ритмик гимнастика.
19.35 «Ибодатхонадан олисда тавба-тазарру». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Союзтелефильм»).
20.25 Коллаж.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Ҳиндча бизнес».
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Ёзги ҳодисалар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
23.20 «Қалбни кўчириб бўладими?». Табобат ва ахлоқ муаммоларига бағишланган телефильм (Минск).

Чоршанба *

6 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Ҳайвонот оламида». Кинопрограмма.
10.00 Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 6-қисм (такрор.).
11.20 «Мусаввир». Манзарали фильм.
11.35 Баскетбол бўйича ССЖИ чемпионати. «Узстроймеханизация» —ВЭФ (Рига).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Эҳтиёт бўлинг маймунлар». Мультфильм.
18.15 Болалар учун концерт.
18.50 «Қурилиш жабҳаларида». Наманган вилоятида уй-жой қурилишининг бориши ҳақида.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Навоий наволари». Мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Навоий наволари». Мусиқий кўрсатувнинг давоми.
21.30 Москва. «Время».
22.15 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 7-қисм.
23.45 Янгиликлар.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.05 «Ёдимдадир тотли дам ҳануз». Телефильм.
19.55 Тижорат хабарлари (рус тилида).
20.00 «Пульс». Информацион кўрсатув (рус тилида).
20.15 «Тошкент» студияси кўрсатади. Касаба уюшмаси ва давр талаби. Бевосита мулоқот.
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 Ишчан чопар.
9.45 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
10.40 Мультфильмлар.
11.20 «Резидентнинг тақдири». Бадиий фильм. 2-серия.
12.30 «ТСН».
12.45 Болалар мусиқий клуби.
13.30 «Мен сизни севардим...». А. С. Пушкин шеърлари.
14.00 «Қизбурак». Фильм-концерт (Фрунзе).

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 17-серия.
16.45 «Чемпионлар билан биргаликда».
17.00 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
18.00 «Чегара оша сулҳ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 3-фильм — «Ватан, қаердасан?».
19.00 «ТСН».
19.15 Шеърият лаҳзалари.
19.25 «Гэгмен». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия — «Юлдуз».
19.55 «Ай лав ю, Петрович». Телевизион бадиий фильм премьераси (Одесса киностудияси).
21.30 «Время».
22.15 А. С. Пушкин. «Белкин қиссалари». «Товутсоз». Телевизион спектакль премьераси.
23.05 Н. Бабкина ҳамда «Русская песня» ансамблининг ижодий кечаси.

Тунги телевидение

01.10 «Қарзга олинган сурат». Телевизион ҳужжатли фильм (Минск).
01.30 «Арбат оҳанглари». Телевизион бадиий фильм. 1-фильм — «Эски уй».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Владимир Соловьев. Сўнгги воқеалар муносабати билан...». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Физика. 9-синф. Н. Е. Жуковский ва унинг асарлари.
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.40 Адабиёт. 7-синф. А. П. Гайдар. «Мактаб».
12.05 «Здоровье».

*

13.10 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Биз усталар ҳақида камдан-кам сўзлаймиз» (Тула).
13.55 «Ҳаммаси рўёбга чиқди...». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск).
14.25 «Ёзги ҳодисалар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.30 «Телевизион мусиқий абонемент». Консерваториянинг Катта залида Россия симфоник оркестри таништирилади. 1-кўрсатув.

* * *

17.30 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «1990 йил театр тажрибалари» (Челябинск).
18.35 «Оператор Кипс кимсасиз оролда». Мультфильм.
18.55 «Инсон. Ер. Коинот».
19.25 Россиянинг парламент хабарномаси.
19.40 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Муқаддима». Ҳужжатли фильм премьераси («Қозоқфильм»).
20.25 Коллаж.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Агар сиз...».
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 В. Крайнев чалади (фортепьяно).
22.55 «Дардингман, Анахит». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тошкент). «Она замин» ташвишида» туркумидан.
23.40 Бир актёр театри. Л. Филатовнинг ҳажвий эртаги.

Пайшанба *

7 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Сокоделовлар ташаббуси», «Олий соврин». Телефильмлар.
9.30 Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 7-қисм (такрор.).
11.00 «Бу сирли олам» (такрор.).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Ё қуш эмас, ёки ҳайвон...». Мультфильм.
18.15 «Истеъдод». Ёш ижодкорлар баҳси.
18.55 «Алифбо сабоқлари». 2-босқич.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
19.55 Кўҳна созлар. «Қонун».
20.30 «Ахборот».
20.50 Навоий ва ўзбек халқ мусиқий мероси.
21.30 Москва. «Время».
22.15 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 8-қисм.
23.20 «Оила».
00.30 Янгиликлар.
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда» (рус тилида).
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
9.45 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.45 Мультфильм.
10.55 «Ай лав ю, Петрович». Телевизион бадиий фильм.
12.30 «ТСН».
12.45 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. Шотландия — ССЖИ терма командалари.
14.25 С. С. Прокофьев туғилган куннинг 100 йиллигига. П. Коган раҳбарлигидаги Москва Давлат симфоник оркестри чалади.
15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 18 ва 19-сериялар.
17.40 С. Стадлер чалади (скрипка).
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 «ТСН».
19.15 «Лада» Англияда». Телевизион ҳужжатли фильм.
19.25 «Гэгмен». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия — «Полициячи».
19.55 М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. «Дарахтлар катта эди». Бадиий фильм (1961 й.).
21.30 «Время».
22.15 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
22.20 «ВИД» таништиради: «Россиянинг мусиқий алифбоси».
23.30 «Пи» белгиси билан».

Тунги телевидение

01.00 «Фрянов сўқмоқлари». «Муҳофаза ёрлиғи» туркумидан.
01.35 «Арбат оҳанглари». Телевизион бадиий фильм. 2-фильм — «Мерос».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 5-синф. Ильмен қўриқхонаси бўйлаб саёҳат.
9.55, 10.55 «Ниҳоятда кичик фожиалар». Илмий-оммабоп фильм.
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35 Биология. 8-синф. Дастлабки ҳайвонлар ва нафақат улар.
12.05 Библиофика. 11-кўрсатув.
12.35 «Сарichelек биосфера қўриқхонаси». Телевизион ҳужжатли фильм (Фрунзе).

*

12.50 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Мусаввир Гулливер бўлиши лозим». Магаданда Эрнст Неизвестний билан учрашув (Магадан).
13.35 «Томошабинлар меҳри соврини» кинофестивали. «Шимол учун қанотлар». Телевизион ҳужжатли фильм (Киев).
14.25 Ритмик гимнастика.
14.55 Чаңғи спорти. Жаҳон чемпионати. 30 км. Эркаклар. Италиядан олиб кўрсатилади.
17.30 Г. Каллау. «Этик кийган мушук». Немис Давлат драма театрининг фильм-спектакли (Берлин).
18.30 Ритмик гимнастика.
19.00 Рязань Давлат рус халқ хори ижро этади.
19.25 Шеърият лаҳзалари.
19.35 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. Шотландия — ССЖИ терма командалари. Шотландиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (20.25) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Қадрдон уй остонасида». Мусиқий телефильм.
22.45 «Иллюзион». «Дўндиқча». Бадиий фильм («Мосфильм», 1934 й.).
00.10 «Кўча портрети». Ҳужжатли фильм.
00.30 Чаңғи спорти. Жаҳон чемпионати. 30 км. Эркаклар. Италиядан кўрсатилади.

Жума *

8 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

9.00 «Агония». Телефильм.
9.25 Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 8-қисм (такрор.).
10.30 «Червянка яқинидаги қишлоқ». Телефильм.
10.55 «Баҳорги олимпиада ёки хор бошлиғи». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Фома ва Ерёма ҳақида». Мультфильм.
18.15 «Илк қадамлар».
19.00 «Уруғчилик: тажриба ва муаммолар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Тандир, арча, олов...». Манзарали фильм.
20.00 «Ҳуқуқ ҳаётимизда».
20.30 «Ахборот».
20.50 «Маърифатнома».
21.30 Москва. «Время».
22.15 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 9-қисм.
23.25 «Экран таништиради...».
00.25 Янгиликлар.
00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.05 «Ғилон». Телефильм.
19.15 «Навоийхонлик» (рус тилида).
20.00 «Пульс». Информацион кўрсатув (рус тилида).
20.15 «Ўзгалар бахти». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 «Шайба, шайба». Мультфильм.
9.50 Ж. Гершвин. «Порги ва Бесс». Симфоник манзара. ССЖИ Давлат академик симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — Е. Светланов.
10.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.55 «Дарахтлар катта эди». Бадиий фильм.
12.30 «ТСН».
12.45 Қалмиқ ССЖ Давлат «Лола» ашула ва рақс ансамблининг концерти.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 20-серия.
16.45 «Онам, дадам ва мен». Ўн ойдан ўн бир ойгача бўлган болалар тарбияси.
17.15 Халқ куйлари.
17.30 «Образ».
18.15 «Тараққиёт. Ахборот. Реклама».
18.45 «ВИД» программаси.
19.00 «ТСН».
19.15 «Сеними, шошмай тур!». Мультфильм.
19.20 «Гэгмен». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия—«Омадсиз».
19.50 М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. «Бу Пеньковда содир бўлган эди». Бадиий фильм (1957 й.).
21.30 «Время».
22.15 «ВИД» программаси.

Тунги телевидение

01.15 «Қойил!». Киноконцерт.
02.05 «Вертикаль бўйлаб пойгалар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (А. Довженко номли киностудия).

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Асра ва авайла». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 2-синф. Шаҳар ва қишлоқда кишилар меҳнат.
9.55, 10.55 «Асрлар қаъридан келган тўп». Илмий-оммабоп фильм.
10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.45 Тарих. 8-синф. XVII асрда рус маданияти.
12.05 «Илья Сельвинский. Йўл бошида». Телевизион ҳужжатли фильм.

*

13.05 «Экранда Сибирь». Киножурнал.
13.25 П. И. Чайковский номли концерт залида Н. Осипов номли академик рус халқ оркестрининг концерти.
15.00 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Омил» (Пятигорск).
15.25 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 15 км. Хотин-қизлар. Италиядан олиб кўрсатилади.
17.30 «Уйимиз ҳам ҳувуллаб қолди...». Ҳужжатли фильм.
17.45 Мультфильмлар.
18.15 «Мейерхольд». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Центрнаучфильм»).
19.15 И. Архипова ҳамда ССЖИ Давлат телерадиоси Катта симфоник оркестрининг концерти.
19.55 Спорт ҳамма учун.
20.10 Коллаж.
20.15 Россиянинг парламент хабарномаси.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «НЭП даврлар оша». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («ЛНФ»).
21.15 Бутунроссия танлови совриндори С. Лукин чалади (домра).
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Пароль — «Регина» меҳмонхонаси». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
23.50 «Румба, вальс ва ёшлик». Фильм-концерт.
00.15 «Кекса сурнайчи». Телевизион бадиий фильм («Грузияфильм»).

Шанба *

9 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 9-қисм (такрор.).
10.10 «Мақом», «Хамса». Телефильмлар.
11.00 «Араб тили».
11.30 «Халқ ижодиёти».
12.10 Қозоғистон жумҳурияти киносанъати.
13.25 «Деҳқон ва замин».

* * *

18.00 «Энг митти одам». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Кино жавонидан».
20.30 «Ҳафтанома».
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Навоий руҳини шод этиб...». В. И. Ленин номидаги ССЖИ Халқлари дўстлиги саройидан Ўзбекистон ССЖ халқ артисти Шерали Жўраев иштирокида ёзиб олинган концерт.
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

9.00 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

Шанба, эрта саҳарлаб

7.00 «Қўшиқ янграган кўча». Концерт.
7.25 «Потя ва Потиха». Мультфильм.
7.45 Спорт ҳамма учун.
8.00 Ритмик гимнастика.
8.30 Тонгги дам олиш программаси.
9.00 «Здоровье».
9.30 «ТСН».

*

9.45 А. Чайковский. Фортепьяно ва торли оркестр учун концерт. Литва камер оркестри ижро этади. Дирижёр — С. Сондецкис.
10.15 Мультфильм.
11.15 «Мстислав Келдиш». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
12.30 Режиссёр С. Самсонов фильмлари. «Ниначи» («Мосфильм», 1955 й.).
14.05 «Фламенко» рақсга тушади (Испания).
14.35 «Ер манзаралари». Илмий-оммабоп фильм премьераси. 5-серия — «Саванналар» (ГФЖ).
15.30 «ТСН».
15.45 «Тилла бошмоқлар сири». Мультфильм.
15.55 «Инсон қўшиқ ўйлаб топади». Шоир Л. Дербенев ижодий кечаси.
18.30 «Халқаро панорама».
19.15 «Бировнинг деразаси». Мультфильм.
19.20 «Гэгмен». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия — «Юлдуз чанги».
19.50 «Фигурачи». Бадиий фильм (Канада).
21.30 «Время».
22.15 «КВН». «КВН» командаларининг Тюмендаги II Бутуниттифоқ фестивали.

Тунги телевидение

00.45 «ВИД» таништиради: «Матадор».
01.45 «Вертикаль бўйлаб пойгалар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
02.50 «Чаплинннома». Ч. Чаплин мусиқасига яратилган фильм-балет.

● МТ II

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.50 Вивальди-оркестр чалади.
9.20 «Мусиқий дўкон». Мультфильм.
9.35 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. Икки кураш. Трамплиндан сакраш. Италиядан кўрсатилади.
10.20 «Майдон».
11.20 «Оила». Телепрограмма.
12.20 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
15.20 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 15 км. Эркаклар. Италиядан олиб кўрсатилади.
17.25 «Плюс ўн бир». Россия телевидениесининг программаси.
19.40 «Ёз ёмғири». «Она замин ташвишида» туркумидан мелиорация муаммолари ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Кишинёв.
20.10 «Калинка» рус халқ чолғулари ансамблининг концерти.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Кичик концерт.
21.00 «Исёнкор князь». Рус инқилобчиси, географ ва геологи П. А. Кропоткин ҳаёти ва фаолияти ҳақида илмий-оммабоп фильм.
21.25 Коллаж.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Омадли жентльменлар». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.40 «Мангуликка айланган лаҳзалар». Мусиқий телефильм.
00.15 «Джаз портрети». Г. Лукьянов раҳбарлигидаги «Каданс» ансамбли.
01.05 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. Икки кураш. 15 кмга пойгалар. Италиядан кўрсатилади.

Якшанба *

10 ФЕВРАЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Қизил қор ёққанда». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
10.15 Ушу машқлари. Спорт кўрсатуви.
10.45 «Вилоят саҳналарида». Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист Раҳим Шукуров.
11.40 «Алифбо сабоқлари». 1-босқич (такрор.).
12.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар».
13.05 «Ғалла — ризқ-рўзимиз».
13.35 Самарқанд вилоят, Ургут ноҳиясидаги «Бешқарсак» ансамблининг концерти.

* * *

18.00 «Бир бор экан, бир йўқ экан, бир асалари бўлган экан». Мультфильм.
18.15 Болалар учун. «Кичкинтой» кўрсатуви.
18.45 «Экран табассуми». Кинокўрсатув.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «Навоий гулшани». Адабий-мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Навоий гулшани». Адабий-мусиқий кўрсатувнинг давоми.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Навоий». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

9.00 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

8.30 «ТСН».
8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.30 «Ватан хизматида».
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.00 «Саёҳатчилар клуби».
13.30 «Қишлоқ янгиликлари».
14.30 «Мусиқий киоска».
15.00 «Веди» программаси.
15.30 «ТСН».
15.45 «Марафон-15».
17.00 МТ I нинг якшанба променад-концерти.
18.40 «Уолт Дисней таништиради...».

Якшанба кинозали

19.30 «Қаердасиз, менинг дўстларим». Мультфильм.
20.05 «Қорасоч маҳбубам». Бадиий фильм (АҚШ).
21.30 «Время».
22.15 «Ёқмаса — ўчириб қўйинг». Ҳажвий-дам олиш кўрсатуви.
23.15 Л. Лещенко концерти.

Тунги телевидение

00.15 «Лўлилар барони». Фильм-концерт.
01.35 «Вертикаль бўйлаб пойгалар». Телевизион бадиий фильм. 3-серия.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 «Тим лақабли ўрдакча». Мультфильм.
8.55 Коллаж.
9.00 Конькида югуриш спорти. Жаҳон чемпионати. Эркаклар. Голландиядан кўрсатилади.
10.05 А. Бариленко чалади (гитара).
10.35 Болалар учун фильм. «Эски эман дарахти» (Минск телевидение студияси).
10.55 Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати.

● 11.55 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ ●

15.25 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 10 км. Хотин-қизлар. Италиядан олиб кўрсатилади.
17.20 Россиянинг парламент хабарномаси.
17.35 «Планета». Халқаро программа.
18.30 «Осиё овози». 3-қисм. Олмаотадан кўрсатилади.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Асраб, авлодларга етказ». Краснодардан кўрсатилади.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 Муаллифлик телевидениеси.
00.15 «Вена экспресси». Бадиий фильм (Венгрия).
01.05 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. Трамплиндан сакраш. Италиядан кўрсатилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

84.397 нусхада чоп этилади. Индекс 64690.
Буюртма: 4728. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.